

SLOVENSKI NAROD.

Abaja (vsek dan sveder, imenit nedelje in praznike, ter voja po pošti prejeman za avstro-ugarske države za vsa leta 18 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano a pošiljanjem za dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hoče sam pošlati, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kakor enaša poština. — Na naročbo brez istodobne splošne in ročne se ne odira. — Za zmenila plačuje se od peterskopne peti-vrate po 12 h, če se omanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se število frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovilijo pošiljati auročnine, reklamacije, omanila in t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je s Vagove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Za pravico.

Govor posl. dr. Ferjančiča v drž. zboru dne 25. t. m.

Visoka zbornica! Ko smo glasovali za otvoritev debate o obširnem ministrovem govoru, smo to storili iz dveh ozirov in sicer iz ozira na razpravo našega razmerja do Ogrske in na obravnavanje aktualnih vprašanj, ki se tičejo samo tostranske državne polovice.

Kar zadeva naše razmerje z Ogrsko, bi se bila debata zahtevala tudi brez govora gosp. ministrskega predsednika in bi se vsekakor poiskala in tudi našla prilika, zavzeti napram temu vprašanju določno stališče.

Nagodba.

Odnosaji na Ogrskem se razvijajo v taki smeri, da se v doglednem času ne bode več moglo govoriti o konsolidirani monarhiji. (Prav res!)

Gosp. ministrski predsednik je rekel z ozirom na izjavo ogrske vlade, da jo je naša vlada preiskala do obisti, a ni našla ničesar, kar bi količkaj nasprotovalo pogodbenim zakonom. Sicer je mogoče, da se še ni narušilo besedilo pogodbenih zakonov, njih duh pa se je že gotovo tangiral in prav gotovo že tudi oškodoval. Politični valovi pluskajo na Ogrskem zelo visoko, zato je nedvomno, da vplivajo tudi na izjave ministrov, in izjav naša vlada se je ustavila tikoma pred temelji državne skupnosti. In ako dobi ogrsko zakonodajstvo vpliva še na one, kroni pridržane prerogative, potem je samo vprašanje časa, da nastopi proces razpadanja, ki bo naravnost uničil to konsolidirano monarhijo. To so ne samo obljube, marveč tudi konkretne koncesije, ki so se ogrski polovici dovolile, katere morajo dovesti k temu neizogibnemu koncu. Že 35 let smo navezani drug na drugega in če je to razmerje rodilo takšen sad, potem se pač že danes mora govoriti o popolnem bankrotu dualizma. (Pritrjevanje)

Govoriti o tem, da-li se bo nagodba v obče sklenila, se mi zdi že skoro odveč.

Sicer se pa dandanes pri nas, kakor tudi v oni državni polovici prav malo brigajo za nagodbo. Povsodi prevladuje prepričanje, da je sploh pod sedanjimi pogoji nemogoče, da bi oba parlamenta sprejela nagodbene zakone. Mogoče je sicer, da se bo položaj spremenil in da se bo zadeva jela smatrati vsestransko za bolj resno; toda v to pa je potreba časa.

Rekel bi, da se je obstrukcija v češkem dež. zboru pojavila a tempo in preprečila redno delovanje; dež. zbor pa se bode najbrže sešel o novem letu in bo delal preko novega leta, torej v času, ko bi se v tej zbornici sploh ne vedelo kaj početi; mogoče pa je seveda, da se bodo med tem razmere že v toliko razbistrile, da se bo smelo upravičeno nadejati, da bo parlament ne samo razpravljaj, ampak tudi sklepaj o nagodbi. V vsakem slučaju pa se bode morala nagodba presojevati z drugega stališča, kakor je bilo to sicer dosihdob navadno.

Nagodba se je že takoj sprva ocenjevala in presojevala mesto z gospodarskega stališča izključno le s političnega vidika.

Vsekakor nam je še v živem spominu, kako viharno so nasprotovale nemške stranke nagodbi, za katero sta se zedinila Thun in Banffy.

Takisto pa je tudi vsakomur znano, da bi nemške stranke še pred kratkim prav radi sprejele Koerberjevo nagodbo, ne da bi se nahajale v njej take določbe, ki bi opravičevale spremembo njihovega dosedanjega stališča.

Vojaštvo.

Velike važnosti je vprašanje glede reforme vojaškega kazenskega prava in zlasti glede reforme vojaško-kaz.-pravd. reda, vprašanje, s katerim se je bavil tudi g. ministrski

predsednik in ki je v zelo ozki zvezi z našim razmerjem z Ogrsko.

G. ministrski predsednik je izrazil naravnost svoje veselje, da se bode ta predloga v kratkem predložila tej zbornici.

Jaz pa mislim, da zbornica, ako se upošteva, na kakem glasu je naše zakonodajstvo, ne bode splošno delila tega veselja. Da mora dandanes vsaka pravda temeljiti na ustmenosti in javnosti, je pač umljivo. Zato pa je velik anahronizem, da še danes obstoji takšen pravni red, kakor je naš vojaški.

Toda kaj pa je s temi kardinalnimi načeli vsake pravde, z javnostjo in ustnostjo? V dveh tretjinah vseh slučajev posredujejo v naši državni polovici ustnost-tolmači (Čujte, čujte!). Tolmači so povsodi določeni samo za izjemne slučaje, pri vojakih pa je to skoro splošno pravilo.

V Lvovu, v Krakovu, Pragi in Ljubljani se razpravlja pri vojaških sodiščih proti domačim vojakom s pomočjo tolmačev. (Čujte, čujte!)

Bilo bi bolje s to reformo počakati, dokler ne bode prevladalo splošno prepričanje, da se s tem oškoduje le pravosodstvo, ako se rabijo takšna izjemna sredstva kot pravilo.

To vprašanje vojaško kazenskega pravnega reda je tudi mnogo odtehtalo pri koncesijah napram ogrski obstrukciji. Meni se vsiljuje prepričanje, da se na Ogrskem ne zahteva s tisto odločnostjo ogrski ali bolje madjarski razpravni jezik, kakor vse druge zahteve. To je pa docela umljivo. Ako bi se madjarski jezik uvedel v ogrsko vojaška sodišča, bi se moralo vkljub temu v večnem polovici slučajev posluževati tolmačev. To je v zvezi z razmerjem prebivalstva na Ogrskem. Ako se torej na vsak način mora tolmačiti, je bolje, da ostane vse pri starem, se vsaj ne opazi velika mizerija enotne ogrske narodne države.

Vse to pa se vrši radi nemškega armadnega jezika in vendar se ar-

madni jezik, rekel bi, z razpravnim jezikom pri vojaških sodiščih malo ali pa celo nič ne stika. Razpravni jezik pri vojaških sodiščih ni gotovo v nobeni zvezi s poveljnim jezikom pri armadi, in samo radi poveljnega jezika se seveda s toliko odločnostjo zahteva nemški armadni jezik. Zatrjuje se, da ni dovolj osebja pri avditorijatih, ki bi lahko pri vojaških sodiščih razpravljali v dotičnih jezikih. Če še morajo danes pogresamo takega osebja, vendar si ga bomo še lahko priskrbeli, ker predno se uodo pri današnjih razmerah v obeh parlamentih izvršile te kodifikacije, bode še časa dovolj, da se bodo vojaška sodišča preskrbela s takimi zmožnimi uradniki.

Sicer pa opomnim, da se je pred kratkim razpisalo 200 adjut po 1600 kron, ki se takoj oddado kandidatom za vojaško sodnijsko službo. Toda to pomanjkanje jezikovno usposobljenih vojaških sodnikov se izrablja samo v to, da bi se opravičil nemški razpravni jezik pri vojaških sodiščih. Nas Slovane se dolži, da nismo navdušeni za vojaštvo. To je res, sicer pa ali more biti tudi drugače? Saj vidimo, da je vojaštvo samo posamezen lanec v vrsti mnogih germanizatorskih elementov; saj vidimo, da se lastni sin izneveri svojemu narodu, čim obleče častniško suknjo. (Pritrjevanje). Ali ne uvidimo, da je oficielno toliko naglašana objektivnost in pravičnost proti posameznim jezikom sama neresnica? Ali ne vidimo, dan na dan da se z našimi sinovi v vojski ravna kakor z manjvrednimi, da se jih psuje in žali? (Pritrjevanje). O teh zadevah obravnavati pa je odločeno drugo mesto. Jaz bi samo opozoril na dejstvo, da pri kranjskem polku št. 17, torej pri polku, ki obsega jedro slovenskega ljudstva — nedavno sem čital o tem natančno razpravo — ne zna niti četrtinka oficirjev polkovnega jezika. (Čujte! Čujte!) Za vse to pa se imamo, trdim smelo, zahvaljevati le okolnosti, da se krčevito oklepa nemškega ar-

madnega jezika, katerega znanje se zahteva v toliki meri, ki ni prav nič utemeljeno, še manje pa koristno, kar samo uničuje prijateljsko razmerje do vojaštva. Ta armadni jezik posega sploh na polje, kjer nima nobene upravičenosti.

Orožništvo n. pr. sme — to je zlasti čudno — poročati na oblastva in sodišča samo izključno v nemškem jeziku, in to radi nemškega armadnega jezika.

Orožništvo ni bojujoč voj, temuž — imenoval bi ga tako — vojaška policija. In kakšno nesmisel poroča včasih tak nemščine nevedski orožnik sodišču, nesmisel, ki je vstanu premotiti sodišča, in ki jih čestokrat tudi res spelje na napačna pota, to so izkušnje, ki jih vsak sodnik v svojem poklicu pogosto doživi. Ako so tedaj Madjari to okostenelost armadnega jezika predli v tistih ozirih, kjer ista nima pravice, moremo temu tudi le pritrdjevati in mi bomo isto zahtevali tudi za našo državno polovico.

Narodno vprašanje.

V svojih nadaljnjih izjavanjih se je gospod ministrski predsednik bavil z vprašanji, ki se tičejo le tega parlamenta in se morajo urediti brez ozira na Ogrsko. Govoril je tu mnogo o narodnostni strpljivosti, o pravicah in pravičnosti ljudskih plemen medsebojno. Upajmo, da bodo narodi in ljudska plemena te države sčasoma strpljivejši med seboj ter bodo uvideli, da mora priti do mirnega razgovora.

Pogresamo pa na strani vlade, da bi sama izvajala pravico in pravičnost. To stališče nas je posebno primoralo, da smo želeli, zavzeti svoje stališče napram govoru gospoda ministrskega predsednika. Stranke so pa izišle v tem pogledu z nasprotnega stališča. So stranke, ki nočejo ničesar vedeti o pravičnosti in pravici, ki jo je reklamiral ministrski predsednik, in to so Nemci. Slišali smo ravnokar govornika, ki je z za-

LISTEK.

Uspešno sredstvo.

Legenda iz devete dežele.

„O, to je bilo davno v tistem časi, ko v stročji oves, bob je zorel v klasi.“

V deželi, katere ime se je izgubilo in se je zato imenovala deveta, je bil vladika, ki je z očetovsko ljubeznijo skrbel za svoje verne ovčice in podanike.

Mož jeklenih npravstvenih načel, poleg tega vnet za njih dušni in telesni blagor je pazno čuval, da nobeden od njih ne zaide na napačno stezo in ne stopi na gladko, dobro izhojeno in široko cesto, ki vodi nevzdržno v pogubo.

Sedaj pa je bilo užaljeno njegovo skrbeče očetovsko srce. In kako tudi ne? „V starih šegah vtrjene postave“ so jele opasno gubiti svojo veljavo in npravnost in javna morala ste vidoma padali in padali. . . Oh, kakšen grozen propad se je odpiral vladikinim očem!

Da se moški svet neče več pokoriti „v starih šegah vtrjenim postavam“, to bi se končno že še preneslo in bi se zatislilo eno oko, toda sedaj tudi

že ženske . . . Vladika je bolešno vzdahnil.

Zadnjič je celo ena teh se že osmelila javno oznanjevati neodoljivo moč prave, iskrene ljubezni. Kakšne nezasišne, prevratne ideje to! Uh, vladiko je kar zazeblu v srce. Da, da, temu je treba napraviti energično konec! Morala pada, propalost se širi nevzdržno, vsekakor bo treba to zajeziti, preprečiti, najti bo treba v to uspešnega sredstva.

Vladika je odločno vstal in pozvonil.

Hipoma so bili zbrani pred njegovim stolom vsi njegovi svetovalci, v baržun in bager odeti prelatje.

Vladika je bil razburjen. Izpod nenavadno dolgih obrvi so mrkle oči nestalno švigale semtertja, roka pa je z dolgimi prstmi nesigurno objemala pastirsko palico in nervozno ž njjo butala ob tla.

Javna morala in npravnost, je rekel prevzvišeni, ste prišli ob veljavo in propalost se prešerno šopiri vsepovsodi. Znamenja se množé, da se verniki dajo voditi zgolj strastem in slabemu poželjenju, ne storé pa ničesar, da bi jih premagali in si jih podvrgli. To je

veliko zlo, ki ga je treba zatreti. Kako? Na to naj odgovore svetovalci!

Svetovalci so se spogledali, bili so v nemali zadregi, zakaj vsak izmed teh poštenih in vse časti vrednih mož je imel kako pregrešno nagnenje, kako tajno ljubavno strast, katero je negoval s skrito ljubeznijo in nežnostjo.

In zamislili so se, kako bi odgovorili na to kočljivo vprašanje, ne da bi škodovali svojemu ugledu in se osramotili.

Po mučnem molku se je dvignil prvi svetovalec Kalina.

V dolgem, vsestransko dovršenem govoru je slikal veliko moralno propalost človeštva, raziskaval vzroke temu in prišel končno do zaključka, da je vsemu temu edino kriva zloglasna — škorklja. Vsi so si oddahnil; hvala Bogu, samo da se je našel pravi krivec.

Vladika, ki je v deveti deželi že takrat imel vso duhovsko in posvetno oblast v rokah, kakor pri nas še le v letu 4000, je takoj izdal tiralnico proti tej zloglasni ženščini z ukazom, da se ima nemudoma prijeti in zapreti. In res neumorni policiji se je posrečilo izsledovano ženščino zaloliti in jo izročiti pristojni oblasti.

— Aha, sedaj vas pa imamo, je

vzkliknil sodnik ves radosten. Torej nam le niste utekla! Le bližje, le bližje . . . Mi vam bomo že pokazali, povzročiti toliko zla in gorja med pobožnim in dobrim našim ljudstvom! Torej vi se pišete Štorklja?

— Prosim ponižno.
— Kja ste rojena?
— Doli na jugu.
— Kaj, torej inozemka. Opravilo?
— Potnica.
— Ka-aj?
— Da, potnica, ali če hočete — agentinja z drobnostmi.

— Kaj, z drobnostmi?
— Da, z drobnostmi, ali da me boste laglje razumeli — z otroci.

— Potni izkazi?
— Teh žal nimam.

— Kaj? Vi nimate nobenih potnih dokumentov in hočete biti potnica? Za vraga, ali niste ničesar slišali o novem krošnjarskem zakonu? Ali ne veste, da mora biti vsak potnik opremljen z uradno izkaznico? — Sicer pa, kje stanujete?

— Stalno nikjer, sedaj v tem, sedaj v onem hotelu.

— Pa niste nikjer priglašeni!

— Mogoče, meni niso znani predpisi.

— Nevednost ne zavira posledice in kazni zakona, zapomnite si to!

— Ponižna hvala za poduk! Sedaj bi pa prosila, ako bi mi hoteli povedati, zakaj ste me prijeli in zaprli. Rada bi vedela, česa sem obdolžena?

— Bom vam takoj povedal . . . Vi se dolžite, da ste vzrok, da v naši deželi v zadnjem času tako grozno pada npravnost. Pred vsem se pritožujejo zoper vas zakonci. Ti naročujejo večkrat pri vas, vi pa jim ne preskrbite blaga, ali jim pa pošljete kakšen ostanek. Ali se morete zagovarjati? Ali veste, koliko razprtij in preprirov v zakonih vi provzročite s svojim ne-reelnim postopanjem? Vi odtujate moža in ženo, da se čutita razočarana in hodita vsak svoja pota . . . Mnogokrat pa se tudi prigodi, da pošljete svoje blago celo ljudem, ki pri vas ničesar niso naročili. Znani so mnogi slučajji, da ste to napravili zlasti mladim ljudem. Seveda na te si upate, ker se vam v svoji neizkušnosti najljubeje dajo vloviti na vaše limanice . . . To je naravnost lopovstvo! To je prišlo tudi na ušesa našega vladike in zato je ukazal, da se vas ima eksemplarično kaznovati. Ali uvidite to svojo krivdo, ali obljubite, da se boste poboljšali?

vistjo izgovoril, kako je ogrska država v 30 letih svojega obstanka dospela do enotne narodnostne države, dočim se je tukaj v tej državni polovici v tem času ustanovil le narodni konglomerat. In to je močno obžaloval in mi to tudi razumemo. Na nemški strani tudi gotovo ni manjkalo dobre volje, tudi pri nas isto napraviti, kar se je na Ogrskem zgodilo. Toda tukaj so bili drugače razviti narodi, kakor pa tisti s katerimi so imeli opraviti nasilni Madžari. Tu so Čehi, Poljaki, Jugoslavi; to je bila zapreka, ne pa morda, da bi bilo Nemcem manjkalo dobre namere.

Vseučilišče.

Gospod ministrski predsednik se je nadalje v svojem govoru dotaknil tudi vseučilišč in je pred vsem omenjal nerednosti in pomanjkljivosti, ki obstoje na vseučiliščih, ki so res nezdržljive in se morajo spremeniti. Pristavil pa je tudi, da bo vlada storila vse, da bo imela v Avstriji vseskozi moderno urejene visoke šole v zadostnem in potrebam vseh narodnosti odgovarjajočem številu.

V tem oziru bi bil želel od gospoda ministrskega predsednika jasnejših besed. Želel bi bil, da bi se bil gospod ministrski predsednik izrazil tudi o tem, ali je pri tem tudi mislil na visoko šolo za Jugoslovane. To izjavo si moramo izprostiti od vlade tembolj, ker dosedaj še nismo tozadevno slišali z ministrske stolice pojasnila, ki bi nas bilo zadovoljilo.

Nočem preiti sedaj podrobneje k vprašanju o potrebi ustanovitve jugoslovanskega vseučilišča; za to se bo ponudila prilika o drugem času. Konstatovati hočem le eno, da je taka visoka šola za Jugoslovane od dne do dne potrebnejša. Potrebna je glede šol, potrebna glede uradov in glede življenja sploh. Nesmisel je zahtevati, da se potrebne sposobnosti pridobe na drugojezičnih vseučiliščih, kajti dejstvo je, da se te sposobnosti na drugojezičnih ali le prav težko ali pa sploh ne pridobé.

Pravosodje.

V dokaz rečenemu ozrimo se na eno torišče narodnega življa, na pravosodje. Izobrazba in prosveta med narodom je tako napredovala, da je tudi brez vseh zakonov in brez vseh naredeb naravna zapoved, zapoved svobodnega in nezadržujočega razvoja, da se nudi ljudstvu pravosodje v njegovem jeziku.

In ministrski predsednik je izrekel nado, da bo v Avstriji vendar moralo priti do tega, da si bodo vsi narodi medsebojno priznavali svobodni razvoj. Upajmo; obžalujemo pa, da se vlada sama ni povzpela do tega temelja in da pred vsem, kar se tiče od vseh strani stiskanega slovenskega naroda, mu svoja bogata sredstva moči odteguje.

Obtoženka se je hotela zagovarjati, toda sodnik je takoj jezno zakričal: Molčite! Na vaše izgovore nismo prav nič radovedni; proti dejanskim dolžitvam ne morete ugovarjati, ali obljublajte, se poboljšati?

— Jaz bom izpolnjevala prej ko slej svojo dolžnost, je odvrnila obtoženka.

— Kaj, ali se tako govori pred gosposko? No, jaz bi vas samo opozoril, da se bo zoper vas postopalo z vso strogostjo postave, ako svečano ne obljubite, da se boste v bodoče pokorili zahtevam visokocastite vlade in pokorno upogibali naredbam visoke gosposke. Morala se mora rešiti, naj velja, kar hoče! Toroj?

— Jaz ne obljubljam ničesar in sploh ne uvidim, čemu bi se morala pokoriti oblasti, ki me prav nič ne briga.

— Tako! Vi postajate še sedaj predrzna! Že dobro, mi vam bomo enostavno odtegnili obrtni list.

— Bom tudi tako živela!

— Iztirali vas bomo iz dežele, ker ste inozemka, poslali vas bomo po odgonu...

— In kaj še? je vpraševala obtoženka predrzno.

ter pustil, da se mu godi ošita krivica.

Kako je tedaj v pravosodju? Na Kranjskem se razvijajo razmere tako, ki se lahko imenujejo, da so znoeljive, v vseh drugih kronovinah pa, kjer stanujejo Slovenci, je pač mnogo želeli k sedanjim razmeram. Pred vsem so razmere na Koroškem, ki so postale zadnji čas kričeče.

Koroška.

Moj rojak, včerajšnji govornik, je že obširno govoril o teh razmerah in navajal dejstva. Nočem ponavljati že omenjenega ter bom to postopanje le ob roki zakona preskušal. Pred vsem pa bi te razmere splošno karakterizoval ter bi jih imenoval odpovedano pravosodje napram Slovincem v njihovem jeziku. (Pri-trjevanje.) V deželi, kjer tvorijo tretjino vsega prebivalstva, v deželi, kjer je slovenščina nepobito deželni jezik in pri sodiščih, kojih področje tvorijo izključno ali po večini Slovenci. In vsi ti slučajji so iz najnovejšega časa, dočim se je poprej tudi na Koroškem slovenščina mirno in brez nasprotovanja polagoma uvažala. Primorani smo se vprašati: Kaj je vzrok tega hipnega prevrata? Ali je res višji ukaz, ki se uboga, naredba, ki je strogo zapovedano ne prikrivati? Ako je temu tako, zahtevamo od vlade pojasnila, ali pa je koncesija nemškim strankam za usluge, ki jih izkazujejo vladi? Pri deželnem sodišču v Celovcu, tedaj pri sodnem dvoru za celo deželo, sedijo v senatu, v katerem in po katerem naj se sodi o Slovincih, sodni funkcionarji, ki so slovenščine popolnoma nevedni.

Ako pa zagovornik zahteva, naj se slovenščine nezmožni sodniki nadomestijo z drugimi, ki bi mogli po temelju neposrednosti slediti razvoju kazenske razprave, je to pač — bi vsaj mislili — prava in naravna zahteva.

Ne! To ni prav, ni naravno, ni dopustno na Koroškem; nasprotno, to je »nespodobno vedenje« zagovornika in sodni dvor ga kaznuje z disciplinarnimi sredstvi, z ukorom, z odtegnitvijo besede, z odgoditvijo obravnave, da si toženi morejo iskati druge, to je nemških zagovornikov.

V Rožku, okrajnem sodišču s šestimi sedminami slovenskega prebivalstva se razprava preloži, da se pokliče tolmač. Naravnost absurdno je, da se v okraju skoraj izključno slovenskim prebivalstvom kličejo tolmači za slovenski jezik. (Posl. dr. Lemisch: Ker niso razumeli kranjskega odvetnika.)

Že še pridem na to. Vpraša se le, za koga je tolmač potreben, za sodnika ali za nasprotnega odvetnika ali za oba obenem. Ako ga potrebuje sodnik, prtem se vpraša: Kako izhaja sicer s prebivalstvom v svojem okraju? Ako ga pa potrebuje nasprotni odvetnik, je s § 213. sod. reda naravnost prepovedano so-

To nesramno vprašanje je strogega gospoda sodnika silno razjarilo, da je takoj ukazal, da se ima predrzna ženščina brez odlaganja odvesti v preiskovalni zapor. Nato pa je poslal ostro poročilo na višjo gosposko, v katerem je Štokljro naslikal kot docela propalo in nepoboljšljivo osebo, za katero je umestna le ena kazen, to je odgon iz dežele.

In tako se je tudi zgodilo. Štokljro so iztirali iz dežele, sodnik pa je bil visoko odlikovan, da je tako bistroumno uredil to kočljivo zadevo.

Toda skoro je zavládala v deželi velika razburjenost, zakaj nikogar ni bilo, ki bi prevzel dedščino izgnane Štokljre.

S strahom so zrlí državljani v bodočnost. Mrkel pokoj je zavládal v celi deželi, zakaj otrok ni bilo več nobenih. Večina ljudi se je izselila. Le malo jih je še ostalo v deželi, katero je skoro objel dih bližajoče se smrti. Hiše so stale prazne, ulice in trgi zapuščeni. Mesta in trgi so ginevali, vse je propadalo...

„Pa to je bilo davno — v tistem času, ko v stročji oves, bob je zorel v klasji.“

dišdem, zaradi jezikovnega neznanja pooblaščenca ene stranke klicati tolmača.

V Velikovu, v okraju, ki celo po koroškem ljudskem štetju izkazuje tri četrtine slovenskega prebivalstva... (Posl. dr. Lemisch: Pa nemško volijo!) — da, da, nemško volijo, le preiskovati nočem kako — tukaj se zaradi jezikovnega neznanja enega sodnika razprava preloži, da se delegira drugo sodišče, in še večje nasilje se zgodi, da se strankin zastopnik, ki je hotel slovensko razpravljati, obsodi na stroške preložene razprave.

No, kar se tiče povrnitve stroškov, pravi zakon: Na stroške se more obsoditi zastopnika zaradi »velike krivde«. Kakšna je bila pač zastopnikova »krivda« v tem slučaju? Velika krivda je bila to, da sodnik ni zmožen jezika prebivalstva v svojem okraju. In kaj pa je potem z delegiranjem? Delegiranje je po zakonu dopustno zaradi sorodnega razmerja, zaradi pristranosti v kazenskem postopanju, zaradi javne varnosti, toda zaradi sodnikovega jezikovnega neznanja, zaradi tega, ker sodnik ne zna jezika prebivalstva v svojem okraju, ne pozna zakon delegiranja. Kakor torej vidimo, ni treba klicati člana 19, ne naredeb, da se določi, da se na Koroškem splošno postopa nepostavno in svojevoljno. Da, sedaj pridem na to, kar je potem koroški poslanec pripomnil. Rekel je, jezik, ki ga mi zahtevamo, je novoslovenski in proti temu jeziku se upirajo Korošci. Novoslovenščina da je taka, da je koroško slovensko kmečko ljudstvo ne razume. Ne najdem parlamentarno dopustnega izraza, da bi to trditev po zasluženju označil, toda mislim, ako rečem, da je predrzna in hudobna trditev, je to najmanj, kar se o tem more reči. (Posl. dr. Lemisch: Tako govori bivši predsednik!) Takoj hočem doprinesiti dokaz.

Družba sv. Mohorja.

Slovenci imajo Mohorjevo družbo in ta ima ravno v Celovcu svoj sedež. Družba šteje okroglo 76.000 udov. Za mal znesek dobi vsak ud na leto šest knjig, lahko se tudi reče knjižice, pa vsekakor prav obsežne knjižice verske, poučne in zabavne vsebine. Potemtakem razpošlje ta družba med slovensko prebivalstvo na leto 456.000 izvodov. (Čujte! Čujte!) Koroška, kjer baje tega novoslovenskega jezika ne razumejo, je pri družbi zastopana s 6000 udi. Teh 6000 udov dobi na leto 36.000 izvodov iz izdaj te družbe. (Medklic.) Kako bi bilo mogoče misliti, da si naroča ljudstvo tako množino slovenskega tiska, ako bi ga ne moglo brati ter bi ga ne razumelo? Da pa je trditev o jezikovnem neznanju slepilo, to vedo Nemci sami. Ako pride do volitev, poslušujejo se novoslovenščine, tedaj se v tem jeziku dopisuje in tiska.

Tukaj se mi je ravnokar predložil volilni oklic dr. Metniza; ne bom Vas, gospoda moja, zadrževal s citanjem tega volilnega oklica. Isti je tiskan v popolnoma izvrstni slovenščini. Ako jo potrebujejo, je ta jezik razumljiv. (Medklici posl. dr. Ferrija. — Posl. Dobernig: Mi se tudi ne brigamo za Dalma-cijo, pustite nas na miru!) Ne bomo Vas pustili na miru.

Kurzi in kurzovci.

Gospoda moja! Ni ljudstvo ono, katero ne razume jezika, ampak — jaz sem še vedno na justičnem polju — sodniki so, ki ne ume jezika. Zdi se mi potrebno pri tej priliki spregovoriti nekaj besed o načinu, kako se vzgojuje na Štajerskem in Koroškem sodnijski naraščaj. To zadevo je že včerajšnji govornik mimogrede omenil.

Izvežbanje v slovenskem jeziku v onih predmetih, katere potrebuje pravnik v svojem poklicu, ni mogoče na nobenem vseučilišču. Vsakdo bi si torej mislil, da se oddajajo dotična sodnijska službena mesta samo onim, ki so že z doma jezikovno dobro usposobljeni. Temu pa ni tako! Kar si Štajarska in Koroška vzgojita slovenskega sodnijskega naraščaja, vse se potisne na Kranjsko in nobeden nima več upanja, da bi se kdaj še vrnil v svojo ožjo domovino. Štajarska in Koroška ste dolo-

čeni samo za Nemce! Kako se pa naj tem vtepe potrebno jezikovno znanje? Pri sodnih dvorih v Mariboru in Celju so se ustanovili za nemške avskultante takozvani jezikovni kurzi. V šestih mesecih se naj ti ljudje priuče slovenskega jezika za sodnijsko rabo. Da to ni mogoče in da se to tudi nikdar ne zgodi, je pač ob sebi umevno.

V najugodnejšem slučaju si pridobé toliko rutine, da baš zadostuje, da razumejo ljudstvo, s katerim bi morali uradno občeovati, napak. In kaj se sedaj vidi? Pri okrožnih sodiščih v Mariboru in v Celju je pač mnogo nemških avskultantov, prav malo pa slovenskih. Pripomnjam, da dobé obiskovalci jezikovnih kurzov še priboljšek adjuta v znesku po 200 kron. Torej slovenski avskultantje, katerih je le malo, imajo samo delo, nemški avskultanti, katerih se ne rabi in ki tudi niso porabljeni za slovenske pravne zadeve, pa dobé remuneracije. Ali se je potem čuditi, ako to dejstvo vznemirja slovenske avskultante in povzroča, da se jim pristudi taka služba? Večina dá taki službi slovo, one pa, ki vztrajajo, se pošlje na Kranjsko, odkoder pa nimajo upanja, kakor sem že naglašal, se kdaj vrniti v svojo domovino.

Ako se hoče skrbeti na naraščaj sodnijskega obojja, naj se oni denar da slovenskim avskultantom in naj se jim na ta način omogoči, da se posveté sodnijski službi. Ta denar deliti nemškim avskultantom, se pravi, ga lahkomišelnó zapravljati.

Justični umor.

Takšni slučajji, kakor jih je včeraj navedel posl. dr. Ploj s Koroškega, se prigode samo pri tako vzgojenih sodnikih. Toda pripetili so se pa še bolj obžalovanja vredni slučajji. In ne morem si kaj, da bi se ne dotaknil z nekoliko besedami justičnega umora (Čujte!), ki je tako grozovit, da lahko trdim, da bi bilo zaman iskati po sodnijskih analih slučaj, ki bi se smel primerjati pravkar omenjenemu. To je slučaj Bratuša.

Zakonska Bratuša sta bila — mislim, da še ni eno leto od tega — pred porotnim sodiščem v Mariboru obtožena strašnega zlodejstva, da sta umorila svojo rodno hčer, mrtvo truplo spekla, meso pa snedla. Porotniki so zakonsko dvojico spoznali za krivo. Zakonska Bratuša sta namreč zločin priznala, kot »corpus delicti« pa so bile kosti mrtvega telesa. Porotniki (so oba spoznali za kriva in sodni dvor je izrekel smrtno obsodbo. Na srečo se pa justifikacija ni izvršila. Toda Slovincem sovražno časopisje je vočigled tega napadalo slovenski narod na najnesramnejši način, s kanibali se je nas stavilo v eno vrsto. Nakrat pa se je pojavila ona baje umorjena hčerka in kosti so se izkazale po preizkušnji parera prvih izvedencev kot svinjske kosti. (Čujte, čujte!)

Naravno je, da so se požurili uvesti novo postopanje, da bi se čim prej osvobodila po nedolžnem obsojena zakonska Bratuša.

Zakaj to navajam v tej zvezi? Motiti se, je človeško, toda pomota v tem slučaju ima svoj poseben vzrok.

Žandarmerija je ljudi strašila, največ pa je zakrivil preiskovalni sodnik, čegar jezikovna zmožnost je prav tolika, kolikor se je pridobi v imenovanjih slovenskih jezikovnih kurzih. Če kdo nima v oblasti jezika se lahko razvname, in baš tej okolnosti je pripisovati, da se je dal baje nekoliko slaboumni Bratuša zapeljati k izpovedi, k priznanju dejanja, katerega ni nikdar zakrivil in za katerega bi se sicer moral pokoriti s svojim življenjem. K sreči pa je to, kakor sem že povedal, preprečila cesarjeva milost in zakonska Bratuša, ki sta takorekoč že stala pod vešalami, sta bila obsojena v večletno ječo.

Take posledice mora imeti takšna vzgoja sodnijskih uradnikov! Vrhovna justična uprava bi morala kar divjati, ako pride takšen slučaj na dan. Kaj pa se je tukaj storilo? Ničesar! Veseli so bili, da se o tej stvari ni govorilo, in hvalili so Boga, da obtoženca nista bila obešena. In časopisi, ki se preje na najpodlejši način napadali slovenski narod, so tudi umolkili. Sploh pa bi bilo vsem najljubše, ako bi se o tej

zadevi nič več ne razpravljalo v javnosti. Jaz pa sem si nadel nalogo, da spregovorim o tem slučaju nekaj besed, da ga otmem pozabljenju. Takšni ljudje, kakor ta preiskovalni sodnik, to mi je naglašati, se vzgojujejo v slovenskih jezikovnih kurzih. Ti kurzi so zoper nas naperjena frivolna naprava in mi moramo vlado odločno pozivati, da te kurze opusti in na drug način skrbi za naraščaj.

Odločna beseda.

Ministrski predsednik je rekel koncem svojega govora (čita):

„Kot zaščitniki ustave se trudimo neprestano, da bi razrešili nasprotja, v katero so zašle stranke; to delo ni lahko in se ne da izvršiti v kratkem času, toda naša potrpežljivost ne bode omagala.“

No, jaz pravim, odpraviti slučajje na Koroškem, o katerih se je tukaj govorilo, razrešiti ona nasprotja, ki so se tu pojavila, pač ni težka naloga.

Takšno ravnanje z legalnim dovzetnim narodom s strani sodišč v lastni deželi, tako zaslužnje avtohtonega ljudstva pač ni mogoče, da bi trpela vlada, ki je postavljena na čelo državi, v kateri je vartikulirana v temeljnih zakonih ravnopravnost vseh narodov.

Ko so se izvedeli prvi taki slučajji, sem pisal takoj v svojem imenu in v imenu svojih političnih prijateljev ministrskemu predsedniku kot vodji pravosodnega ministrstva in ga prosil od-pomoči.

Odgovoril mi je rade volje in mi obljubil, da si bo dal v teh slučajjih natanko poročati.

Sedaj pa je že precej časa preteklo, ti slučajji pa se ponavljajo na Koroškem dan na dan. Ali misli vodja justičnega ministrstva, da je že svojo dolžnost storil, ako si je dal poročati?

Mi zahtevamo odločno, da se na Koroškem napravi red; dokler pa se to ne bo zgodilo, smatramo ministrove besede o »zaščitnikih ustave« samo kot golo frazo in s tem je označeno naše stališče nasproti tej vladi. (Pri-trjevanje in ploskanje.)

Državni zbor.

Seja dne 27. novembra.

Zaradi tega, ker je predsednik ostro grajal poslance Fresla, Klofača in Sehnala, ker so se pretepali z žurnalistom Mandlom, je nastalo pri čeških radikalcih veliko ogorčenje, ker se je pokazalo, da predsednik o tem niti poučen ni bil. Klofač je klical: »Kaj sem naredil? Vi niste poučeni! Skandal je, ako žurnalista poslanca tako zmerja, kakor je to storil Mandel. Kaj je več, poslanec ali Mandel?« Posl. Choc: »Saj ni žurnalista, temuč mednarodni vohun. Žurnalisti so sami protestirali proti obnašanju Mandlovemu. Mandel ni žurnalista, temuč vladni vohun.« (Sicer pa je tudi grajalni odsek prišel do prepričanja, da ni imel poslanec Stein nikake pravice zmerjati posl. Fresla ter sklenil, izreči Steinu grajo).

Posl. baron Malfatti je vprašal vlado, zakaj je razpustila svobodne italijanske vseučiliščne tečaje v Ino-mostu.

Posl. Robiž je interpeliral finančnega ministra zaradi narodnostnih razmer pri finančnih oblastnjah na Štajerskem.

Pol. Pommer je vprašal načelnika socialno-političnega odseka, kaj je s pokojninskim zakonom za zasebne uradnike. Odgovarjal mu je takoj posl. Gross.

Potem so češki radikalci znova razvili svojo afero z Mandlom. Posl. Klofač je rekel, da ga je predsednik ukoril, dasi je bil pri celi aferi le gledalec. Predsednik ni zadeve niti preiskal, ni vzel v zaščito poslancev, temuč Mandla, ki ni niti parlamentni poročevalec. Poslanec Fresl: »In ni imel niti legitimacije priti v zbornico. Zbornica si je izbrala lepega predsednika.« Posl. Klofač je povedal, da sta ga dva rezervna častnika, ki sta žurnalista, pozvala na dvoboj ter je vprašal predsednika, ali ima korajžo, ta dva rezervna častnika v uniformi vreči iz zbornice.

Slaba blaznost za posledico greha — na čigar zanemarjenem oddelku gonijo revne bolnice na vse mogoče roženkrance dan in noč in se derejo „prepevajoče“ edino dovoljene romarske pesmi, — ta mož gotovo tudi ni na mestu, da bi opravljal službo blazničnega zdravnika. Saj pa to tudi v istini ni — nedostaje mu, kakor obče znano, vsake učne in vsake osobne kvalifikacije, ne glede na to, da je njegova služba v blaznici zanj povsem postranska stvar, in da je v istini od farovža v tovarni na Vevčnem nastavljeni fabriški zdravnik. O tem bomo pa še prilično govorili. Za danes vprašamo ponovno sl. deželni odbor, kdaj misli urediti razmere v blaznici in vpeljati ravnopravnost pri svojih uslužbenecih? Ali dežela zato tako drago plačuje dr. Divjaka, da opravlja ta službo v tovarni? — „Slovenca“ pa, ki tako rad drugim očita surovost, opozorimo najponižje na njegovo lastno pisavo, s katero niti bolnikom ne priznava, in jih psuje v vsaki notici s psovko „norec“ — pač ker se ni v splošni olini povsod še toliko visoko, da bi saj boleznj prizanašal!

— **Izgledov namesto besed.** Piše se nam: „Taki so ti naši klerikalci! V očeh svojega brata vidijo vsak pezdilček, v lastnem očesu pa tudi najdebelejših brunov ne zapazijo. Slučajno mi je prišla v roke ona številka „Slovenca“, kjer so navedene nekatere ljubljanske firme, ki imajo samonemške napise. Obenem je prinesel „Slovenec“ tudi dopis z dežele, da naj se ne bojkotira samo firm, ki imajo nemške napise, nego tudi firme, ki imajo dvojezične napise. Katoliški spak je nanesel, da sem moral ravno tisti dan iti mimo katoliške bukvarne v šenklaškem farovžu. In kaj zagledam? Velik napis „Katholische Buchhandlung“. In ta napis je naslikan še s pravimi pravicami german-skimi špičastimi črkami. In to na istem poslopju, na farovžu, kjer krpajo „Slovenca“ in imajo zadnji čas vedno slovenstvo na jeziku. V srcu ga seveda še nikdar niso imeli. Povedalo se mi je, da vodi vsa katoliška podjetja s papirjem od „Katholische Buchhandlung“ do „Katholische Buchdruckerei“, neki Prus iz rajha, prav kakor bi ne bilo dobiti za tako delo sposobnega Slovenca. In značilno je tudi, da je videti na nebroju računov črno na belem „Kath. Buchhandlung in Laibach“. Tako so dejanja tistih ljudi, ki toliko kvasijo o slovenstvu. Celo tam, kjer se nimajo bati nikake konkurence, napravljajo nemstvu globoke poklone. „Slovenec“ je priporočal bojkot vseh podjetij, ki imajo dvojezične napise. Upamo, da bodo sedaj duhovniki pred vsem bojkotirali „Kath. Buchhandlung“.

— **Spremembe v pol. pis. službi.** Okrajni tajnik gosp. Fran Juvanc v Krškem je pridružen v službovanje deželni vladi v Ljubljani, na njegovo mesto pa pride vladni kancelist gosp. Anton Janša iz Črnomlja. Gosp. Leopold Seljak je imenovan za vladnega kancelista v Črnomlju.

— **Repertoir slovenskega gledališča.** Danes, v soboto se poje opera „Bohème“. — V torek je primijera Lotcharjeve komedije „Kralj Harlekin“. Veliko naslovno ulogo igra g. režiser Lier. Tekom decembra bo gostovala na našem odru heroína kraljevega gledališča v Belemgradu, gdč. Vela Nigrinova v dveh dramah. Prihodnji teden se vrše generalne skušnje za veliko opero P. Čajkovskega „Evgenij Onegin“.

— **Resolucije „Društva zdravnikov na Kranjskem“.** Dne 21. t. m. vršil se je izvanredni občni zbor „Društva zdravnikov na Kranjskem“, na čigar dnevnom redu so bile zgolj stanovske zadeve. Udeležba bila je jako živahna; zbralo se je 30 društvnikov, med temi 9 z dežele, kar je dokaz, kako veliko važnost pripisujejo zdravniki točkam, katere so se obravnavale. Izmed teh omenimo naj le nekatere. Glede prosekture in bakteriološko-histološkega preskuševališča v deželni bolnici, tega za bolnico in za negovanje javnega zdravstva sploh tako važnega zavoda se je sklenilo, se-glati posebno spomenico, ki naj se

vroči državnemu poslancu ljubljanskemu, gospodu dr. Ivanu Tavčarju. Obenem se naj slednjega naprosi, da osebo posreduje pri zdravstvenem referentu v ministarstvu za notranje zadeve, sekojskem šefu dr. vitezju Kusyju in pa da naj spomenico eventualno kot petico predloži državnemu zboru. Sekojski šef dr. vitez Kusy je že pred mnogimi leti, o priliki ogledanja deželne bolnice izjavil, da je pri tako velikem in izvrstno urejenem bolniškem zavodu prosekтура neobhodno potrebna. Vkljub temu izreku najvišjega zdravstvenega referenta se še do danes ni ustanovila, ker dežela Kranjska pri svojih pišlih dohodkih ne more vzeti vseh stroškov nase. Vlada pa, katere interesi za ustanovitve prosekture so najmanj enaki onim dežele, trdovratno odklanja vsak prispevek. Da ta važna zadeva zopet ne zaspi, sklenilo se je, kreniti na najkrajšo pot in se obrniti naravnost na zdravstvenega referenta v ministarstvu in pa na državni zbor. Ose-dotočilo pa se je zanimanje na točko: „Zdravniška zbornica kranjska“. Ta je, kakor znano, odložila svoje mandate, ker zdravniški zbornicam na podlagi pomankljivega zborničnega zakona z dne 22. decembra 1891. ni mogoče vspešno delovati. Se manj pa je to mogoče, če zbornica pri poklicanih vladnih faktorjih ne najde nikake zaslombe, da če se ji naravnost mečejo pelena pod noge, kakor se je to godilo pri nas. Zbrani člani „Društva zdravnikov na Kranjskem“ so živahno odobrvali odstop zdravniške zbornice kranjske in so enoglasno sklenili naslednjo resolucijo: „Društvo zdravnikov na Kranjskem zbornico kranjsko za ne več obstoječo in ne več poslujočo; odobrava postopanje bivših zborničnih članov ter smatra njihov odstop za popolnoma utemeljen. Pričačuje radi tega, da ne sprejme niden zdravnik na Kranjskem katerikoli mandat v to korporacijo, dokler obstoji zbornični zakon z dne 22. decembra 1891 in dokler se bistveno ne spremene sedanje razmere. Obenem pozivlja kolege, da smatrajo „Društvo zdravnikov na Kranjskem“ za svoje središče, katero je v smislu svojih pravil poklicano varovati stanovske interese in katero bode prevzelo vsa organizacijska. Pri točki „obdobja zdravnikov“ žule so se mnoge pritožbe, tako od zdravnikov iz mesta kakor z dežele, da se finančna uprava premalo ozira na pridobitinske napovedi zdravnikov in da jim z ozirom na sedanje neugodno gmetno stanje predpisuje previsoke davke. Sklenilo se je torej, v posebnem dopisu na c. kr. f. nandno ravnateljstvo pojasniti neugodno razmere zdravnikov in razložiti vzroke, radi katerih se dohodki od leta do leta manjšajo. Živahna debata razvila se je pri točki „adistriktni zdravniki in infekcijske bolezni“. Pokazalo se je, kako težavno je stališče distriktnih zdravnikov, katere v zadnjem času izkoristi tudi vlada, ne da bi jih za to odškodovala s pristojbinami, katere so preje za ista opravila dobivali, a sedaj izgubili okrajni zdravniki. Vendar se je glasovanje o tej točki preložilo, ker je pričakovati, da se pri prihodnjem zborovanju s sličnim dnevnim redom zbere še več distriktnih zdravnikov in torej dobi na razpolago še več tozadevnega materijala. Enako živahno razpravljalo se je pri zadnji točki dnevnega reda: „Dogodki v nižjeavstrijskem deželnem zboru“ in se je enoglasno sklenila naslednja resolucija: „Društvo zdravnikov na Kranjskem soglašja s sklepom dunajske zdravniške zbornice, ki je vsled nečuvnih napadov v nižjeavstrijskem deželnem zboru in vsled docela neutemeljenega postopanja zastopnika vlade odložila svoje mandate; obžaluje pa obenem, da profesorski kolegij dunajske medicinske fakultete, ta zbor neodvisnih učenjakov, ni našel krepkejšega izraza v obrambo proti nečuvnim insinuacijam.“

— **Slovenskim prirodoslovcem!** Dne 4. oktobra in zopet dne 8. novembra t. l. sešla se nas je bila peščica entomologov, bivajočih po večini v Ljubljani, v to svrhu, da se pogovorimo, ne bi nam li kazalo, združiti se v kako, bodisi za sedaj še tako rahlo, organizacijo, v kateri in po kateri bi poskusili zjednotiti in urediti delovanje in stremjenje slovenskih entomologov. Ni nas bilo res bogve koliko, pa ako se zamislimo samo za

nekaj let nazaj, ko bi bil vsak še tako skromen shodek, entomologov pri nas absolutno nemogoč, smo lahko zadovoljni s tem, kar se nam je posrečilo na prvi mah. Zorali smo v ledino in se nikakor ne udajemo iluzijam, da morda vzbudimo in zase pridobimo našo širšo javnost. Tega namena nima niti naše stremjenje, pa tudi ta poziv ne. Ne apeliramo ni na zavednost slovenske inteligence in na njen žep in ne nameravamo — gotovo na splošno zadovoljnost — uvesti nobenega novega davka. Zato ne bomo tu na dolgo in široko razlagali, kaj hočemo, ampak na ta način samo poskušamo zbrati one redkosejane ljudi po Slovenskem, ki se bavijo z entomologijo, bodisi po poklicu ali pa iz veselja do stvari. Vsakdo izmed njih gotovo čuti, česa nedostaje že entomologu kot takemu, ako je osamljen, zlasti pa česa nedostaje slovenskemu entomologu, ve pa tudi, kaka naloga čaka slovenskih entomologov. Naše javne entomološke zbirke nam kažejo to zadosti jasno. In prav iz tega razloga nam entomologija ni morda samo sport v osebnostno zabavo, ampak hkratu tudi resno delo. Naše delovanje se ima in mora opreti na temeljito znanstveno strokovno podstavo. To pa se da doseči samo z združenimi močmi. Pozivljamo torej vse one, ki se z entomologijo že pečajo, kakor tudi vse one, ki se zanjo zanimajo in bi radi začeli, pa ne vedo kako, naj se nam zglase s par vrsticami in naj nam naznajo svoje morebitne nasvete ali predloge. Najprej moramo vedeti, koliko nas je in kod povsod smo raztreseni, potem pa lahko dogovorno skličemo shod vseh slovenskih entomologov, na katerem si orišemo svoj delokrog porazdelimo delo in se posvetujemo o potih in sredstvih v doseg naših ciljev. Nadejamo se primernega odziva iz vseh slovenskih pokrajin. — V Ljubljani, dne 28. novembra 1903. Anton Bulovec, c. kr. sodni adjunkt v Ljubljani. Mate Hafner, c. kr. notar v Radečah. Ivan Hafner, c. kr. poštni oficijal v Ljubljani.

— **Iz Brezovice poleg Ljubljane** se nam piše: Na „Slovenec“ pisarjenje zaradi shoda na Brezovici ni ves teden ničče odgovoril ne bev ne mev. Vsakdo si je mislil: saj poznamo č. g. župnika — kar ni za njega, to mora priti v javnost, da se jeza ohladi, ker ima g. župnik to napako, da je nagle jeze. V „Slovenec“ je pisano, da je bilo ljudstvo navdušeno in veselo. Ko bi bil g. župnik slišal, kaj so govorili ljudje domov grede, bi bil marsikako tako slišal, ki bi se ne prilegla njegovim ušesom. Sicer pa vprašamo g. župnika: kje so pa brezoviški liberalci, oziroma kdo jih je take naredil, kakor jih vi črnete? Gotovo vi sami, zakaj kdor ne pleše, kakor vi godete, je že liberalce in bogve kaj še vse. Ko bi prišel rajski nepozabljeni gosp. župnik J. Potočnik med svoje farane, kaj bi rekel, ko bi videl faro tako razcepljeno, da sosed sosedu, mladenič mladenca ne pozna in vladata v fari zavist in sovraštvo. Kje je tista ljubezen, ki so jo pokojni g. župnik učili? Tedaj je bila cela fara kot en mož, sedaj pa če sta le dva ali trije skupaj, je že na vrsti prerakanje zaradi liberalstva. Neovrgljiva resnica našega g. župnika je: Kolikor manj bodo ljudje imeli, tem rajši bodo vbojali. Potem pa še najrajši, ko ne bodo ničesar imeli, na kar pa ne bode treba dolgo čakati, ker vsak, ki ima zdrav razum, vidi po kmetih, da se vasi prazni. Gospodarji in gospodinjice delajo sami, ker ni delavcev, in vse zapušča vasi in se seli v inozemstvo ali v mesta. Posestniki, ki nimajo svojih delavnih moči, bodo morali prej ali slej propasti. Sami si tudi nečijo pomagati. Pregovor pravi: pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal. Časnik „Kmetovalec“ je v letošnjem letniku večkrat pisal, kmetje sami si pomagajte, drug vam ne bode. Torej kmet-posestnik, ki misli, da mu bo kdo drugi pomagal, je na krivi poti in bode kmalu pod potjo. Sloga jači, pravi drug pregovor. Še če pogledamo okrog sebe v domači fari, vidimo, da v slogi je moč. Goričevci so nam Brezovčanom vzeli županstvo in si pridobili zdaj lastno šolo. In zakaj to? Ker so bili složni. Dasiravno je bil župan stokrat preklican kot liberalce, šolo pa le imajo, in stavba že stoji. In podobnih stvari bi navedli lahko še več. Tudi je v „Slovenecem“ dopisu rečeno, da bode kmalo liberalnemu gospodarstvu konec. Družega jako bolj potrebnega naj bi bilo konec, namreč tega, da bi človek lahko mirno spal, da ne bode, ko zjutraj vstane, videl na vogalu svoje hiše nalepljene listke vsake vrste in vsebine, da je ta hiša liberalne barve, sramotna hiša; dasiravno je poštena hiša in vzor molitve, in se v nobenem oziru ne zgodi v nji kaj pohujšljivega. Kdo je torej hujskač? Bog že zna s kako barvo delajo in (odkod nosijo take plakate in kdo jih nabija po zidovjih poštenih hiš in poštenih gospodarstev. Take so torej pri nas kmetske razmere, le kdor sam skuša, tisti ve, drugim ni mogoče dopovedati, ali saj tudi ne veruje kako po kmetih ljudi „farbajo“.

Brezovčan.

— **Iz Bukovice v selški dolini.** Lepo se zdi nam Bukovljanom, da se nas je neko spomnil v „Slovenec“, da vsaj vidimo, da nismo tako pozabljeni, kakor bi nekateri radi videli. Pa kako se nas spominja „Slovenec“?! Všeč mu ni, ker nismo na Bukovici kmetje zadovoljni, da bi naši hlapci ravno toliko veljali, kakor mi gospodarji. To nam res ni všeč, zato smo in bomo proti splošni volilni pravici. Pa zakaj pravite, da ne ravnamo prav, da sami sebe bismo po zobeh? Ali ne vidimo povsod, da ima gospodar več veljave nego njegov hlapec? Najbolj lahko to vidimo pri duhovnikih in škofu. Škof je gospodar čez vse duhovnike in on ima zato več pravic in več oblasti. On sme birmovati, ker je škof, tedaj gospodar, duhovniki pa tega ne morejo in ne smejo, ker so škofovi podložni, tedaj hlapci. Tudi mi kmetje, ki plačujemo davke in dajemo boro, hočemo imeti več pravic, kakor tisti, ki ne plačujejo davkov in ne dajejo bere. Klerikalci pravijo: kaj se bomo upirali splošni volilni pravici zaradi hlapcev, saj jih tako nič ni. Dobro. Če hlapcev ni, zakaj pa potem hočete splošno volilno pravico, saj kmetovalci imamo že tako pravico voliti poslance. In vpijete, da hočete več poslancev. Za čemu jih bode še več? Saj še ti ničesar ne delajo in stanejo mnogo denarja deželo. Potem bodo novi poslanci še več veljali, delali pa ravno tako kakor dosedanj. Deželni zbor bi lahko pri tem številu poslancev ravno toliko storil za kmete, kakor če še deset novih poslancev volimo. Na številu poslancev ni ležalo, ampak na tem, kakšni so. Če pride še nekaj novih v deželni zbor, potem bode še večji prepri in še večji stroški. Sedanjí klerikalni poslanci naj odnehajo z obstrukcijo in s tisto nepotrebno splošno volilno pravico, pa bode deželni zbor lahko mnogo storil za kmete in tudi za druge. Tako bomo tudi mi prišli enkrat na vrsto, da se nam regulira Sava, ki nam tako škodo dela. Kaj bode nam pomagano s splošno volilno pravico, če sedaj pridere povoden in nam odnese cele njive in zasuje travnike? Splošna volilna pravica ne bode nam povrnila te velike škode, le podpora bode pomagala, katero bode dala dežela in država. Ta podpora se nam mora tudi dati, ker plačujemo davke. Da nam ni všeč obstrukcija v deželnem zboru in splošna volilna pravica, lahko spoznamo iz teh naših besed. Zato pa še rečemo, da obstrukcija in njeni voditelji delajo škodo nam in tudi drugod kmetom. Le škoda, da se puste drugod (kakor v Sori) preslepiti od sladkih besed. Pri nas pa se ne pustimo in vidimo, kako je z resnico.

— **Iz Košane** se nam piše: V poročilu o shodu klerikalne stranke v Košani v „Slovenec“ se brezimni dopisnik zaletava v nekega „botezarja“, ki je baje ljudi nagovarjal, da bi pri shodu razgrajali, a ni dobil nikogar za-se. Sicer v celi Košani ni nikogar, ki bi poznal takega „botezarja“, kar pa „Slovenec“ dopisnika prav nič ne briga, najbrže, ker si misli, da bo lahko s tem izmišljenim imenom farbal javnost in ji natvezil, da se je res zgodilo to, o čemer on pripoveduje. In če pa je res, čemu pa ne pove pravega imena dotičnega „botezarja“?! Mi smo bili pri onem shodu navzoči, a nismo videli nikogar, ki bi bil ljudi hujskal, da bi pri shodu razgrajali. To je čisto navadna debela laž! Če pa „Slovenec“ brezimni dopisnik eika z besedo „botezar“ na neko ugledno osebo v Košani, dokazuje to, da mu ni nič ležalo na resnici, ampak da govori iz njega slepo sovraštvo in bleda zavist. Dopisnik bi jo rad spravil ob ugled in s poštovanjem pri ljudstvu, zato je naperil svoje strupene pušice proti dotičnemu možu. Toda te pušice ne bodo obselele, o tem je lahko prepričan „Slovenec“ dopisnik! — V dotičnem dopisu se tudi zatrjuje, da se je vdeležilo shoda v Košani na župnikovem dvorišču 400 mož. Smešno! Dotičnik, ki je zborovalec štel, je moral imeti prav posebne oči, da je vsakega udeleženca videl kar štirikrat. V resnici je bilo zborovalec pičlo sto! Za ostale 300 se je pa dopisnik zlagal! Nam se to čudno zdi, da si upa javnost tako grdo farbat, ko vendar ve, da se mu lahko vsak hip dokaže, da ne govori resnice! Saj vendar ni bil na shodu on sam, ampak tudi naši ljudje, ki so si dobri zapomnili, koliko je bilo zborovalec! Ako boste v drugič še kaj sličnega pisali, cenjeni dopisnik, prevdarite preje vse natanko, predno boste kaj napisali, da vas ne bomo zopet postavili na — laž!

— **V znamenju žganja** so se vršile občinske volitve v Šmartnem pod Šmarno goro, a dovršile v znamenju kola. To vam je bil dan, ko se je v znani šnopsariji Travnar v Tacnu delala „volja narodova“. Tedaj je znani klerikalec »Sraja« iz Spodnjih Gamelnov igral vlogo gostoljubnega človekoljuba, ki si je stavil

nalogo, namočiti vsa suha »katoliška« grla »zavednim« volilecem. Ves napor »Sraja«, postati »gospod župan«, se pa vendar ni posrečil. Včasih se Bogu ne zljubi uslišati vsako srčno željo, naj tudi si jo goji klerikalni stebel, kakor je Gropa Jeraš iz Spodnjih Gamelnov. Seveda je »slavna zmaga« navdušila »zavedne katoliške« može, da so trije po številu, med njimi neki »Markon« iz Gornjih Gamelnov zvečer istidan po vasi s koli v roki razgrajali, se prav po katoliško pridušali in sta bili celo dve osebi na cesti napadeni. Vso stvar ima že državno pravičnost v rokah in upamo, da zaslužno plačilo tem »(go)vednim« »katoliškim« volilecem ne odide.

— **Iz Škofje Loke** se nam piše: Ne pečali bi se s proslulim klerikalnim shodom tu v Škofji Loki, da nas ne sili domoljubna dolžnost, dati klerikalcem nekaj dobrih svetov in resnici na ljubo nekatere neresnice ali zmore pojasniti — laži to niso, saj sveti gospodje tako ne lažejo. Shod je minul in naše mesto ima staro obleko. Nič se ni podrla in nič predrugačilo razven Šinkovčevega soda. Shod je bil sijajen in ves škofjeloski okraj je protestiral proti liberalnemu nasilju, bi mislil kdo, ki razmer ne pozna. Počasi in polagoma se vse zve. Tako tudi tukaj. Pozvedovali smo in počasi tudi zvedeli, da ni bilo vse res, kar se je poročalo v „Slovenec“. Zvedeli smo, da Poljanska dolina ni bila zastopana, niti poslala kak brzojavni pozdrav. Ta dolina tedaj ni bila zastopana, ker, kakor slišimo in ljudje iz Poljan in Trate pripovedujejo, namravajo za ondotno dolino napraviti poseben shod. Mi si drzemo v svoji ponižnosti svetovati, ja ne od te namere odnehati. Poljanska dolina je poseben teren. Dr. Zmeda lahko govori samo o dobičku in kako se ga mora pravično razdeliti, da ljudje imajo za pota okrog advokatov, če ne odrinejo prej v Ameriko. Dr. Zlindra naj se loti pravd in preprirov, nastalih po bankerrotnih, sicer blagoslovljenih, a nepotrebnih zadrugah. Dr. Zencak pa naj govori o hudicah in enakih pošastih ter odpustkih za to dobljenih. Gospodje, prilike dovolj in um vam je dan! Na noge in pobitite še v Poljansko dolino. Kakor se sliši, se bode delil v kratkem dobiček ondotne zadruge in kmalu na to one na Dobravi. Take prilike ni zamuditi že iz vzroka, da bode vaše vsikdar resnično poročilo popolno in da vam ne bo mogel kak liberalce očitati laži ter zamikati dejstva, da ne stoji ves okraj za vami.

— **Zaslugi — priznanje.** Z Bieda se nam poroča: Širom Gorenjske so znane velike zasluge našega neumorno delavnega g. župana Peternela. Oskar županuje on naši lepi občini, se je povzdignil Bled vsestransko. Radi tega ni čuda, da so vsi občani tako vneti zanj. Kako je priljubljen, se je pa najlepše pokazalo pretečeno sredo. Kakor je že znano, dobila je občina Bled kot letovišče na mednarodni zdraviliški razstavi na Dunaju letos prvo odlikovanje, namreč častno priznanje z diplomom in veliko zlato svetinjo. Ker je to odlikovanje pridobilo naše letovišče po neposredni zaslugi g. župana, ki z vzgledno energijo vodi več let občinsko upravo, zato so blejske naprednjakinje poklonile enako diplomu s priznanimi znaki vred g. županu. Diplomom, katero je jako okusno opremila trdka Bonač v Ljubljani, je izročila deputacija, v kateri so bile gospe Fani Valtrinyjeva, Franica Vovkova in Jerica Repetova dne 25. t. m. g. županu. Diploma je sedaj na ogled v izložbi trgovine O. Wölflinga pri pošti. Temu izrazu spoštovanja se pridružimo tudi mi in kličemo g. Peternelu: Naprej za procvit in probojo Bleda!

— **Ob novem grobu.** Iz dolenje Savinjske doline se nam piše: Dne 24. novembra je umrla v visoki starosti v Laškem trgu gospa Franciška Flis, udova bivšega nadučitelja v Laškem trgu, g. Antona Flisa. Rajnica je bila iz znane Orožnovne rodovine in sicer ena važnejših njenih članic. Imela je žensko srce, a moške močgane. Ko smo izvedeli, da je ta naša žena umrla, stopili so nam pred oči spomini izza minolih časov. Pred kakimi 40 in 50 leti se je slovenstvo v Savinjski dolini začelo prebujati. Lepo je uspevalo v naših trgih in tudi v Celju. Slovenska čitalnica je bila takrat v Celju prvo društvo in kazina je le životarla. Dr. Stefan Hočevar in Anton Žuža, dva idealna moža in prijatelja slovenstva, sta vodila to prebujenje in žene kakor rajna gospa Franciška Flis in pozneje gospa Kapus v Celju in drugod so razumele ta dva moža in z vsem plemenitim zanosom slovenske žene storile v socialnem oziru kar je bilo mogoče za utrjenje in pospeševanje slovenstva. Danes, ko vidimo, da je Celje ponemčeno, da je Laški trg, ta važna postojanka za Celje,

— **Dalje v prilogi.**

- 1.) Dopisovati **v slovenskem jeziku**, bodisi z Nemcem ali Lahom.
- 2.) Zahtevati od tvrdk **slovensko** dopisovanje, račune, naznanila potnikov itd.
- 3.) Zahtevati od tvrdk **slovenščine** zmožne potnike.

Tako združeni storili bomo **veliko za sveto narodno stvar!**

Književnost.

Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Prva knjiga. Ljubljana 1903. Založila in izdala „Leonova družba.“ LXXX + 415. Dolga časa se je izražala želja, da bi spisal kak zgodovinar zgodovino slovenskega naroda. „Slovenska Matica“ se je poprijela te ideje, hotela je izdati tako zgodovino, toda iz nam neznanega vzroka je bila pokopana ta lepa namera, katera po našem mnenju ni bila pravilno osnovana. Ljudje so zahtevali zgodovine, ne da bi imeli zbranih virov za posamezne zgodovinske dele. Te je treba najprej zbrati in kritično objaviti, ker le na podlagi verodostojnih zgodovinskih prič se more pisati nepristranska in zanesljiva povestnica. Medtem ko so drugi narodi že davno uvideli potrebo takih zbirk in se vsi ponašajo s svojimi več ali manj dobrimi zborniki zgodovinskih virov, se med Slovenci dosedaj še nikdo ni poprijel takega napornega dela. Zato pa moramo biti hvaležni „Leonovi družbi“, da je izdala Kosovo gradivo za zgodovino Slovencev. Kos se že dalj časa peča s starejšo zgodovino slovenskega naroda, napisal je mnogo korenitih razprav o tej dobi v „Spomenici“, „Letopisu“, „Slov. Matici“ in „Izvestjih muzejskega društva za Kranjsko“, zato so mu pa tudi dobro znani viri o omenjeni epohi. Ker so leti viri raztreseni po različnih, včasih celo nepristopnih zbirkah, zato jih je sedaj Kos zbral in objavil pod zgoraj omenjenim naslovom. Knjiga obsega dva dela: uvod in gradivo. V uvodu nam slika pisatelj v kratkih potezih politično, versko in kulturno zgodovino naših pokrajin od rimskega gospodstva do leta 800. V drugem delu najdemo vire za dobo od leta 501 do leta 800. Kdor pozna enake publikacije drugih narodov, mora priznati, da ima Kosovo delo v več ozirih prednost pred mnogimi drugimi. Vsak dogodek je ali v polnem obsegu preveden v slovenščino ali je pa pojasnjen v obliki regesta. Nato sledi tekst vira; ako omenja več pisateljev isti dogodek, se seznanimo v tem slučaju tudi z vsemi. Na koncu vsake številke, katerih je 336, so navedene v kronološkem redu izdaje, medtem ko je pisatelj v posebnem poglavju takoj za uvodom naštel v alfabetičnem redu vse pisatelje omenjene dobe, katere moramo vpoštevati pri zgodovini slovenskih pokrajin; seznaneni nas nadalje tudi, kako važnost imajo isti in kje najdemo različne tiske. Posebno vrednost v tem delu imajo kritične opazke, ki nam pojasnjujejo različna prepoveda vprašanja. Sedaj, ko je gradivo zbrano, bo lahko bodoči zgodovinar dognal vprašanja, o katerih so zgodovinarji še tako različnega mnenja, kakor o Samu, o karantanskih Slovenceh. Mi le želimo, da bi mogel Kos z isto vztrajnostjo in natančnostjo nadaljevati in dokončati tako sitno in težavno delo, s katerim se bo lahko slovenski narod ponašal. Kosu pa naj bode v zadoščenje zavest, da mu je hvaležen ves narod za njegov trud. Drugod podpirajo učena društva in akademije z bogatimi denarnimi sredstvi taka dela, izdajatelji imajo na razpolago polno pomagalec, poleg tega pa še vedno dopust, Kos pa je z lastno močjo in z lastnim denarjem začel tako ogromno delo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dolenjavas pri Ribnici 28. novembra. Danes so konzularjem došli plačilni pozivi. Sedaj se šele vidi, kaka nesreča je bil konsam za njegove žrtve. Kaplan Žužek — kje si? Pridi poslušat grozno preklinjanje zapeljanih siromakov. Škof Bonaventura — kje si? Pridi gledat sad svojega ščuvanja!

Dunaj 28. novembra. Združeni slovanski akademiki smo demonstrirali pred parlamentom proti dr. Körberju. Policija nas potpisnila na vseučiliščno rampo. Spropadek s policijo na akademskih tleh. Več aretiranih. Eden policaj ranjen.

Dunaj 28. novembra. Danes so bile na univerzi in pred parlamentom velike demonstracije, katere so kot odgovor na dogodke v Inostu uprizorili združeni Slovani in Italijani. Vseučiliški rektor je že včeraj zvedel, da se nekaj pripravlja. Seveda je hitro poklical nekaj dijakov k sebi in jim grozil s posledicami, če bi uprizorili kako demonstracijo. Visokosolci se za to niso zmenili. Ob pol 1. uri je prikorakalo več sto slovanskih in italijanskih dijakov pred par-

lament kjer so viharno demonstirali, kliče: Venznašimi vseučilišči! Mi imamo iste pravice kakor Nemci! Policija je priskočila in dijake razgnala. Nato so dijaki šli na vseučilišče, kjer so se postavili na rampo. Slovanski dijaki so zapeli „Hej Slovani“, italijanski pa svojo pesem. Nemški burši so takoj s svojimi poleni naskočili Slovence in Italijane in vnel se je pretep. Nemci so dobivali batine kar se je dalo. Policija je hotela dijake razgnati, a zdaj so se vsi dijaki združili proti policiji in se jej vpriili s silo. Več dijakov je bilo aretiranih. Nekaj aretirovancev so dijaki s silo osvobodili, drugi pa so bili odpeljani na policijo.

Dunaj 28. novembra. Danes ob 1/2 2. uri se je sešel ministrski svet. Čuje se, da sklene, poslati parlament že v četrtek ali v petek na počitnice.

Budimpešta 28. novembra. Položaj se je zopet jako poslabšal. V današnji seji se je opozicija oprijela tehniške obstrukcije. Predlagala je pet korektur zapisnika zadnje seje, pred vsakim glasovanjem zahteva pavzo, potem protiglasovanje in seštetje, če je za sklepčnost zbornice dovolj poslancev navzočih. Kadar bo to končano, bo Polonji utemeljil nezaupnico predsedstvu.

Berolin 28. novembra. Dvorni krogi so jako vznemirjeni, ker je cesarjeva bolezen zadobila skrajno sumljiv značaj.

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po „Moll-ovem francoskem žganju in soli“ dokazujejo uspešni vplivi tega zdravila. Zlasti konistnega kot bolesti utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V steklenicah po K 1.90. Po poštne povzetji razpošilja to mazilo lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozhah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, za znanovan z varnostno znamko in podpisom. 4 (10-16)

Pri zdravljenju različnih ran se mora paziti, da se rana šele takrat popolnoma zaceli, ko se je že odstranilo iz nje vse nezdružene dele. Kratko povedano, rana se mora obvarovati pred vsako nesnago in se mora uporabljati za obvarovanje pred vnetjem sredstvo, ki hladi in olajšuje bol. Staro, dobro domače sredstvo, ki k temu dobro služi, je najbolj znano „praško domače mazilo“ iz lekarnar B. Fragner, c. kr. dvorni založnik v Pragi, ki pa se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat!

Dobro domače zdravilo. Med domačimi zdravili, katera se rabijo kot bolečine olajšujoče in odraščajoče mazanje pri prehlajenju itd. zavzema v laboratoriju Richter jeve lekarnar v Pragi izdelano LIMENT. CAPSICI COMP. s „sidrom“, prvo mesto. Cena je nizka: 80 h. K 1.40 in K 2. — steklenica. Vsaka steklenica se nahaja v elegantni skatli in jo je spoznati po znanem sidru.

„Le Délice“

cigaretni papir, cigaretno stročnice.
Dobiva se povsod. (705-38)
Glavna zaloga: Dunaj, I., Predigergasse 5.

ALBOFERIN

redilno in krepilno sredstvo.
Redi kri, jači živce, pospešuje slast do jedi.

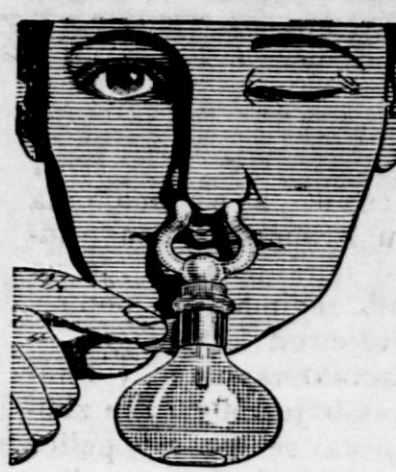
Klinično preizkušeno; odlični zdravilni ga priporočajo za slabokrvne in prebolele ljudi in slabotne otroke. Na prodaj po vseh lekarnah in drogerijah, kot prašek 100 gr. K 5.—, v tabletah 100 kosov K 1.50 in v čokoladnih tabletah 100 kosov K 1.80. **Postednje naloga za otroke.** (2998-4)

Vprašajte svojega zdravnika.

Zdravilski konjak
zajamčeno pristni
vinski destilat pod
stalnim kemiškim
nadzorstvom.

Destilerija Camis & Stock
Trst-Barkovlje.
1/2 steklenica K 5.—, 1/2 steklenica K 2.60. — Na prodaj v boljših trgovinah. 6

Forman proti

nahodu
na kliničnih preizkušen, zdravniki so ga večkrat označili kot naravnost idealni pripomoček proti nahodu!
Uspeh čudovit.

Po ceni in izredno dober je **Haarmann & Reimer-jev vanilin sladkor**

ki izpodriva dandanes vedno bolj prejel vanilin, ki ni samo prav drag, temuč tudi po svoj-m učinku dražljiv in zato škodljiv. Čisti vanilin, združen s sladkorjem, pa daje izborna okusa vanilje, prekaša pa jo v čistosti, vonjave, izdatnosti in cenosti. Za peko in močnate jedi naj rabi vsaka gospodinja le Haarmann & Reimer-jev vanilin sladkor v malih izvirnih zavrtkih po 24 vin., kar je enako 2 kosoma vanilje. Izvrstno in zares priročno blago se dobiva po vseh boljših specializiranih in delikatesnih trgovinah v Ljubljani in Kranju. (933-26)

Edino čistilo za zobe brez kislin ki so ga zdravniki preizkusili in priporočili je **pristni**

Anatherin

c in kr. dvornega zobnega zdravnika dr. J. G. Poppa, Dunaj, XIII/6.

Pristen le v gori v podobenju steklenici z višnjevo franc. etiketo (zlat tisk) in mojo firmo po K 2.80. K 2 in K 1

„Za več let rabim samo Vašo ustno in zobno vodo „Anatherin“ in se vselej, kadar mi je znanjaka, bojim, da me začne boleti zobje, ali da jih celo izgubim. Le Vaša ustna voda mi hrani zobe sveže in zdrave.“ A. Spitalsky, veleposelnik.

„Anatherin“ creme za zobe v lončkih je kaj prijetna in zobe temeljito čisti, jih ohranja zdrave in svetlobele. Komad po 60 vin.

Dobiva se v lekarnah in boljših trgovinah, kakor tudi pri F. M. Schmitt v Ljubljani. (2996-2)

Novo kovani dvajsetkronski zlati

se ne svetijo tako kakor luč ideal-žarnic.
Ilustrovane cenike pošilja zastoj in poštino prosto
podjetje za izdelovanje ideal-žarnic
HUGO POLLAK, Dunaj VI, Wallgasse 34.

Proti zobobolu in gnilobi zob

izborna deluje dobro znana antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobn prašek

1 škatljica 60 vin.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto.

— Edina zaloga. —

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinskih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
volog novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu. (206-45)

Darila.

Upravištvu našega usta so posla:

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gosp. Jakob Valenčič „Stružnik“ pri št. Petru 2 kroni — Gospica Kristina Demšar učiteljica v Šmartnem pri Litiji 6 kron, nabral g. Fran Juvan v Vozlavi gostilni z geslom.

„Da je žindra pogorela.“
Tega je vsa vas vesela
„Polagamo zato mal dar“
„Družbi sv. Cirila na altar“

— Gospica Anka Podboj-Csanetova v Ribnici 15 kron, nabrala v vaseh družbi. — Gospod Leopold Jak, Jesenice Gorenjske 4 kron, darovali veseli bumfovc v restavraciji gosp. Justina na Jesenicah. Vesela družba stalnih gostov v gostilni pri Draščku 3 K, 30 h. Skupaj 30 kron 30 vin — Živel!

Za Prešernov spomenik. Gospod Alojzij Oberster c. kr. orož postajevoja v Cerkljah na Gorenjskem 7 kron, nabranih mej letom na kegljišču gosp. Ivana Hribarja. — Živel!

Za pogorelce v Travniku, Bosna Županstvo na B. B. 20 kron. — Pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani 20 kron Skupaj 40 kron. — Znesek smo poslali potožnemu odboru v Travniku. — Srčna hvala!

Zahvala.

Občni zbor bivšega tamburaškega društva „Struna“ v Cerkljah je podaril 119 K 50 v revnim učencem tukajšnje štirirazrednice za knjige in 119 K 50 h tukajšnjemu gasilnemu društvu za razno orodje.

Za ta velika lušni dar se imenovanemu društvu na tem mestu srčno zahvaljujemo. Cerklja, 26. novembra 1903.

Andr. Šest sol. vodja. Fr. Werli načel. gas. društva.

Umrli so v Ljubljani:

V hiralnici:
Dne 26. novembra: Ivan Tičar, delave c 35 let. otrpnjenje srca.

Borzna poročila

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 28. novembra 1903

Naložbeni papiri.

100 55 100 70

100 35 100 55

100 50 100 70

120 55 120 75

98 40 98 60

118 60 118 80

99 75 100 50

100 — 100 —

100 — 100 —

100 50 101 50

100 — 100 15

99 60 100 55

101 25 102 25

106 30 107 30

101 — 102 —

100 25 101 25

100 20 101 20

100 — 101 —

100 25 101 25

98 50 99 50

99 50 100 30

305 25 307 25

100 65 — —

169 — 173 —

185 75 187 75

268 — 267 —

163 50 165 50

294 — 299 —

288 — 292 50

268 — 270 50

81 — 94 —

143 75 144 75

19 10 20 10

472 — 481 50

82 — 87 —

80 — 83 —

72 — 75 50

83 25 84 25

26 65 27 65

66 50 68 —

79 — 82 —

504 — 510 —

89 — 90 —

673 25 674 25

1612 — 1622 —

681 50 682 50

754 25 755 25

251 50 253 —

698 — 701 50

405 50 406 50

1900 1910

482 50 483 50

399 — 400 —

377 — 380 —

147 — 148 —

11 35 11 39

19 07 19 09

23 45 23 51

23 93 24 03

117 15 117 35

95 25 95 45

253 — 254 —

4 84 5 —

Žitne cene v Budimpešti.

dne 28. novembra 1903.

Terminski.

Pšenica za maj za 50 kg K 7-73

Rž „ maj „ 50 „ 6-69

Koruzna „ maj 1904 „ 50 „ 5-21

Oves „ maj „ 50 „ 5-51

Elfektiv.

Vadržno.

Meteorološko poročilo.

Vitna nad morjem 800-3. Srednji atmos. tlak 756-0 mm.

Nov. Čas Stanje barometra v mm. Temperatura v °C. Večrovi Nebo

27. 9. zv. 736-2 0-1 brezvetr. oblačno

28. 7. zv. 728-6 — 0-7 sr. svzhod oblačno

2. pop. 722-7 3-1 sl. zahod dež

Srednja večerajšnja temperatura: 1-2°,

normala: 11°. Moč ura v 24 urah: 0-0 mm.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezn in smrti naše ljube hčerke, oziroma sestre, gospodice

Berte Čad

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drage rajnice k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom prijateljem in znancem našo iskreno zahvalo. Istotako se zahvaljujemo vsem darovalcem prelepih vencev ter vsem obiskovalcem, ki so tolažili rajno ob bolezn ter onim, ki so nam izrazili svoje sočutje. (3126)

V Ljubljani, 28. nov. 1903.

Zalujoča rodbina Čad.

Teško prebavljenje

katar v želodcu, dyspepsije, pomanjkanje slasti do jedi, zgago itd., kakor tudi

katar v sapniku, zasliženje, kašelj, hripavost so one bolezni, pri katerih se

MATTONI-JEVO GIESSHÜBLER

alkalično kislico

po izrekih medicinskih avtoritet rabi z osobitim uspehom. (79-5)

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih specializiranih, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Lepa meblovana soba

s posebnim vhom, prav snažna, s postrežbo, se odda na Glavnem trgu št. 18, III. nadstr. (3116)

Dobro ohranjeno kočijo

(Kutschierwagen)

se kupi.

Ponudbe z navedbo cene pod „pošt. predal 9“ v Ljubljani. (3127)

Sodi

različne vrste se prodajo pri Ivanu Buggenig, sodarju, Cesta na Rudolfovo železnico št. 5 in Bleiweisova cesta št. 42 v Ljubljani. (3118-1)

Javna zahvala.

Velerodni gospod Karel Luckmann, ravnatelj kranjske obrtne družbe na Savi je podaril ubožnim zakladoma občin Jesenice in Koroška Bela vse dijete letošnjega, vsled znane pogubosne obstrukcije popolnoma brezplodnega deželnozbornskega zasedanja v zneskih po 240 K.

Podpisano županstvo izraža mu tem potom v imenu občinskih ubogih za ta plemeniti čin najtoplejšo zahvalo.

Županstvo Jesenice

dne 26. novembra 1903.

(3117) Josip Klinar, župan.

Velika prodajalna

na voglu Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3 se s 1. februarjem odda.

Več se izve pri hišnem posestniku (3123-1)

Danes, v soboto, 28. t. m.

zvečer ob 8. uri

v restav

Stenski koledar za leto 1904.

Ravnokar je izšel:
Cena 40 vin., po pošti 50 vin. Pro-
daja ga založnik (307-1-2)
Jernej Bahovec, trgovina s
papirjem,
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Dobro poslujoča, solidna vin-
ska veletrgovina išče spretnega

zastopnika

proti visoki proviziji, s časom
tudi stalna plača.

Ponudbe glavno-poštni predal
št. 110, Trst. (3104-2)

Črevlji gld. 120.

Le zaradi velike zaloge.

1 par moških, 1 par ženskih, 1 par dekli-
skih in 1 par otroških modnih čevljev, ki
se zelo prijetno nosijo, z lepo fasono in
opremljeni za zimo. Vsi 4 pari za gl. 120.
Za naročitev zadostuje dolgotrajna. Raz-
pošilja se po povzetju. Zamenjava dovo-
ljena. Vrh tega v zalogi vsakovrstni črevlji
do najfinjših vrst in se oddajajo po silno
nizkih cenah.

Uvoz in izvoz čevljev (2280-13)

EBERSON
Dunaj VII/3. Kaiserstr. 115. P.

Tovarna pečij

in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

v Ljubljani, Trnovo, Opekars-
ska cesta, Veliki Stradon 9

priloga vsem zidar-
skim mojstvom in stav-
benikom svojo veliko
zalogo

najmodernejših pre-
sanih ter barvanih
prstenih

pečij

in najtrpežnejših

štedilnih ognjišč

lastnega izdelka, in
sicer rujavih, zelenih,
modrih, sivih, belih,
rumenih itd., po naj-
nižjih cenah.

Ceniki brezplačno in pošt-
nine prosto. (10-48)

Priloga (3102)
trgovskega pomočnika
in učenca
iz boljše hiše sprejme v trgovino ma-
nufakturnega blaga, špecerije in železnine
Fran Repič v Ajdovščini.

Notarskega uradnika

slovenskega in nemškega jezika po-
polnoma zmožnega, v vseh notar-
skih poslih izvršnega, sprejme
pod ugodnimi pogoji

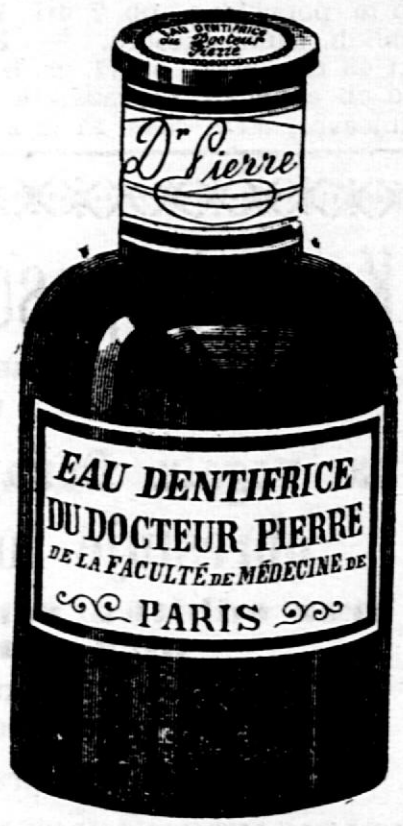
Vilibald Swoboda

c. kr. notar (3107-2)
v **Konjicah.**

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. (2105-30)

Mehanik
Ivan Škerl
stanuje samo
Opekarska cesta št. 38.
šivalni stroji po najnižji ceni.
Blekle in v to stroko
spadajoča popravila
izvršuje prav dobro
in ceno.
Pneumatik gld. 4-50.

A. KUNST
Ljubljana
Židovske ulice 4.
Velika zaloga obuval
lastnega izdelka za dame, gospode
in otroke je vedno na izbero.
Vsakršna naročila izvršujejo se to-
čno in po nizki ceni. Vse mere se
shranjujejo in razmenjujejo. -- Pri
zunanjih naročilih blagovni naj se
vzorec vposlati.

Ign. Fasching - a vdove
ključavničarstvo
Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)
priporoča svojo bogato zalogo
štedilnih ognjišč
najpreprostejših kakor tudi najfinjših,
z zlatom medlo ali mesingom montir-
nih za obklade s pečnicami ali kahlami.
Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja
naročila se hitro izvrše.

Alojzij Kraczmér
prodaja in izposojevalnica
glasovirjev in harmonijev
Ljubljana Sv. Petra cesta 6.
Največja
zaloga
glasbenega
orodja.
Lastna delavnica
za popravljanje.
Zastopnik c. kr. dvornega in komor-
nega tovarnarja glasovirjev:
L. Bösendorfer.
Ubiralec glasovir-
jev v glasbenih
zavodih „Glasbena
Matica“ in
„Filharmonično
društvo“ v Ljubljani

Trgovski pomočnik

23 let star, vojaštine prost, špecerist
in železninar, zmožen voditi glavno
zalogo tobaka, želi sedanjo službo v
6 tednih **zamenjati.** Kdo? pove
upravnistvo »Sl. Naroda«. (3053-4)

Dobro vpeljana

gostilna

v Ljubljani

se da takoj v najem.

Oddajo se tudi

trije magacini za vino
na Vodmatskem trgu št. 4.

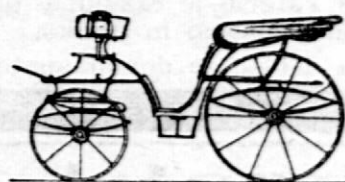
Več pove zaloga puntigam-
skega piva, Marije Terezije ce-
sta št. 16. (3120)

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
valnici in od mene preskušene. — Ilustro-
vani ceniki zastoj. (48)

Izdelovatelj vozov

FRAN WISJAN

Ljubljana, Rimska cesta št. 11
priporoča svojo bogato zalogo novih
in že rabljenih (1459-27)

VOZOV.

Prva kranjska mizarska zadruga

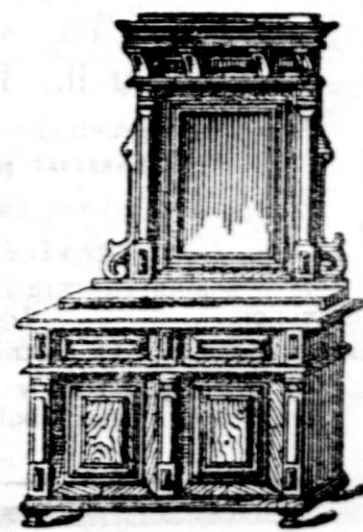
v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev
raznovrstne temne in likane **sohne**
oprave iz suhega lesa solidno izgo-
tovljene po lastnih in predloženih vzorcih.
Velika zaloga raznovrstne izdelane
oprave za salone, spalne
in jedilne sobe je na izbero
njenim naročnikom v lastnem skladišču
tik kolodvora v Vižmarjih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar

načelnik. (81-47)

Za Miklavža

priporoča

slaščičarna R. Kirbis

* v Ljubljani, na Kongresnem trgu *

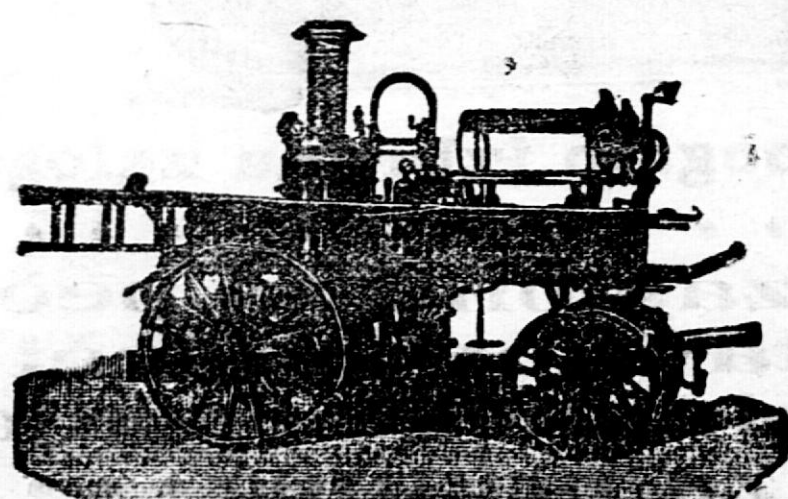
bogato izbero parkeljnov, Miklavžev, bonbo-
nijer, finih košaric s kandiranim sadjem in
najfinejšimi bonboni.

Mandolato, krhljak, medenjaki, pópernik in
velika izbira prefinega čajnega peciva last-
nega izdelka. (3198-1)

Zunanja naročila točno.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje
od desne in leve
strani vodo vlečejo
in mečejo. V vsakem
položaju delujoče,
kretanje brizgalnice
nepotrebno!

R. A. SMEKAL

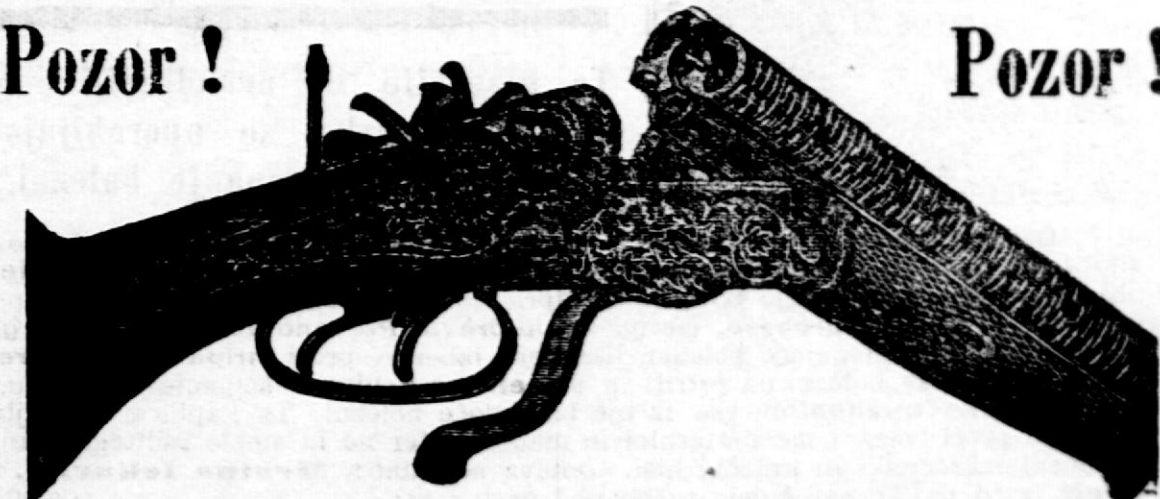
~ Zagreb ~ (72-25)

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi,
pasov, sekiric, sesalov in gospodarskih strojev.

Ostanki
Modni kamarni. Loško sukno.
za polovico cene
Sukneno blago
za moške obleke
po najugodnejši ceni
priporoča
R. Miklauc
Ljubljana 49
Špitalske ulice št. 5.

Najnižje cene. Največji izbor.
Prebleke. Popravila.
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Pozor!

Priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najno-
vejše vrste, revolverjev i. t. d., vseh pripadajočih rekvizitov in
munice, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem v svoji delavnici in katero se zaradi svoje lahkote in priročnosti
vsakemu najbolje priporočajo.
Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu
za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe
in poprave točno, solidno in najceneje.

(Z veličestvo) (548-48)

Fran Sovčik

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

Hôtel v zakup.

Za zdraviliško hišo kopališča v Kamniku, obstoječo iz restavracije in 16 sob, se išče za več let kot zakupnik **spreten gostilničar** s kapitalom, čigar žena zna dobro kuhati. — Znanje slovenščine in nemščine je pogoj. (3108)
Ponudbe na zdraviliško ravnateljstvo kopališča v Kamniku.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah priporoča svoj pripadajoči izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdnosti daleč nadkrijujoči dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno **apno**.
Priporočila in spričevala raznih uradov in najslavnejših tvrdk so na razpolago. (2828-5)
Centralni urad:
Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča

tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in sol, krmarjem in kavarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. **natančno in trpežno izdelane** stole, fotelje, vrtno stole, gugalnike, naslojnjače itd. itd. (19 3-10)
Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.
Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.
Na željo pošlje tvrdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.
Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Velik krah!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgozlj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Poblasčen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne gl. 6-60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov ameriških patentiranih srebrnih vilic iz enega komada;
- 6 komadov " " " jedilnih žlic;
- 12 komadov " " " kavčnih žlic;
- 1 komad ameriškega patentirane srebrna zajemalnice za juho;
- 1 komad ameriškega patentirane srebrna zajemalnice za mleko;
- 6 komadov angleških Viktorija čašic za podklado;
- 2 komada efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 komad najfinjša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-60. Ameriško patent srebro je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inšerit ne temelji na **nikakšni slepariji** zavzemem se s tem javno, vsakemu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to **krasno garnituro**, ki je posebno prikladna kot **prekrasno**

božično in novoletno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo. — Dobiva se edino le v **A. HIRSCHBERG-a**

ekspozitni hiši ameriškega patentiranega srebrnega blaga na Dunaju II., Rembrandstrasse 19/M. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje. **Cistični prašek za njo stane 10 kr.**

Pristno le z raven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvirček iz pohvalnih pism.

Bil sem s pošiljatelj krasne garniture S patentirano srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Ljubljana, jako zadovoljen.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešp. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno. — St. Pavel pri Preboldu.

Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in ctekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, popuščejejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehladu. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezoh ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom: (3099-1)

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotnica se ne pošilja. — **Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

- 1 ducat (12 steklenic) 4 K.
- 2 ducata (24 steklenic) 8 K.
- 3 ducata (36 steklenic) 11 K.
- 4 ducata (48 steklenic) 14-60 K.
- 5 ducatov (60 steklenic) 17- K.

Imam na tisoče priznanih pism, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg. ki so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanec, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Josip Reich

— parna —

barvarija in kemična spiralnica ter likanje sukna
Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.
Postrežba točna.
50 **Cene nizke.**

Optični zavod

J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod trančo 1

priporoča svojo veliko zalogo

vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov ter vseh optičnih predmetov.

Zaloga in edina prodaja

monogramov za zaznavanje perila.

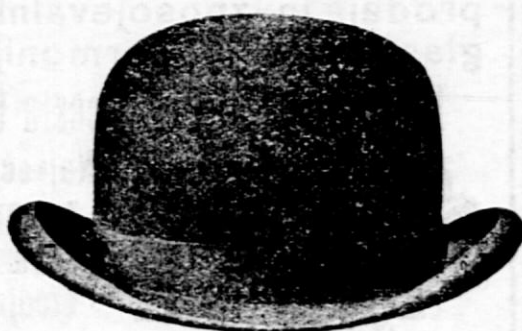
Zaloga

grammophonov

ki igrajo izrečno močno in natančno.

J. S. Benedikt

v Ljubljani, Stari trg (tik glavne prodajalne na voglu).

Največja zaloga

klobukov

najnovejše fačone.

Nizke cene.

Prodaja na drobno in debelo.

Ceniki brezplačno.

Glavna trgovina:

Stari trg št. 21.

Pekarija

in slaščičarna

J. ZALAZNIK

Žiljalke:

Glavni trg 6

in

Sv. Petra cesta 26

Avgust Agnola

Cudezna svetilka.

Ljubljana

Dunajska

cesta 13.

Izborna

zaloga

namiznih in

nastropnih

svetilk,

najnovejše

vrste

po niskih cenah.

Wunderlampe.

Vsako nedeljo in vsak praznik do božiča bo s kožuhovinastim in modnim blagom na novo aranžirana in s večer čarobno razsvetljena izložba.

(2881-3)

Na ogledovanje te izložbe oljudno vabi

Angleško skladišče oblek.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani.

Izved iz voznega reda.

veljaven od dne 1. oktobra 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curin, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Pizen, Marjine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane. Praga (direktni voz I in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I. in II. razreda Trst Monakovo). — Praga v Novo mesto in v Kocevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kocevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kocevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Direktni vozovi I. in II. razreda Monakovo-Trst). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Praga (direktni vozovi I. in II. razr.), Francove vane, Karlove vane, Heb, Marjine vane, Pizen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curin, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega. Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Smohora, Celovca, Pontabla čez Selzthal in Inomosta v Solnograd. — Praga iz Novega mesta in Kocevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kocevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kocevja in ob 8. uri 56 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v žem. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih, samo oktobra. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz žem. Mešani vlaki: Ob 6. uri 48 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 8. uri 10 m in ob 8. uri 56 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Čas pri- in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani. (1719)

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V novi lastni hiši

na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic obrestuje hranilne vloge po 4%.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje. (304-63)

Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od 8.—12. ure dopoldne in od 3.—4. ure popoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406.

Založena 1847.

Založena 1847.

Tovarna pohištva J.J. NAGLAS

v Ljubljani

Zaloga in pisarna:

Tovarna s stroji:

Turjaški trg št. 7 Trnovski pristan št. 8-10

priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, zastore, preproge itd.

Velika, bogato izbrana zaloga peči

zaslone za peči predstavkov za peči kaminskega orodja kadič za premog

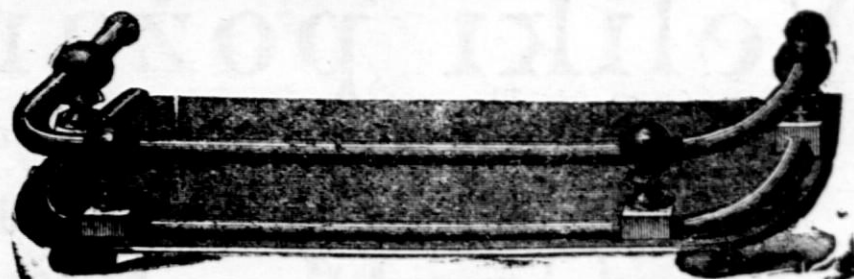
in vseh drugih gospodinskih predmetov pri

Ljubljana. **Štefanu Nagy** Ljubljana.

trgovina z železnino in kuhinjskim orodjem

Vodnikov trg št. 5.

(3050-2)

Plačilni marker

se sprejme takoj 3109-2
v ljubljanski kavarni.

Kje, pove upravništvo „Slov. Nar“.

Gospodem trgovcem z vinom po-
nujam svoja (3121)

nova vina

izvrstne
vrste
in naj se gospodje, ki žele kučiti,
obrnejo name. — Anton Gladki,
župnik v Bedenkovčini na Hrva-
škem (Varaždinska železnica).

50% beljakovine. 50% beljakovine.

Trofin

v zmlati obliki je za juhe, omake
in jedila najhvaležnejša in naj-
cenejša zabela. 3100-1

Na prodaj v vseh boljših kolonialnih,
specerijskih in delikatesnih trgovinah.
Škatljica stane 60 vin.

Rainer & Co., Dunaj, I.
Rathhausstrasse 17.

Uradno dovoljen-
najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodke ulice št. 6 (3113)

Išče najmo:

3-4 kuharice k gospodi za zunaj
(med temi 1 na graščino, 18-20 gid. plače;
likarica in boljša kuharica za Trst;
natakarica na račun za Ljubljano;
blagajničarica za kavarano; hišna za
Celje (k dvema človekoma); kočijaž (pred-
nost ima doslužen kavalist, tudi oženjen);
navaden strežnik za izvrstno hišo v
Ljubljani itd. itd. — Potnina tukaj;
več v pisarni.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombi-
nacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica. Zlasti
je ugodno zavarovanje na doživetje
in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravo do dividende.

Naznanilo.

D. Zalaznik v Kanfanaru
preskrbuje že več let vinskim trgovcem in
gostilničarjem nakup vina in pošilja tudi
malim odjemalcem naravnih istrijskih
vina po nizki ceni. — Stvarna pojasnila
daje brezplačno.

Narodna gostilna
in prenočišče v lastni hiši, nasproti že-
lezniške postaje. (3062-3)

Gospodična

ki je izvršila trgovski kurz želi vsto-
piti kot blagajničarka ali kontoristinja.
Vešča je slovenščine in nemščine.

Ponužbe se prosi pod „Vrtica“
poste restante, Ljubljana. (2992-6)

Pravnik

s I. drž. izpitom, stenograf, želi vsto-
piti za dobo od 1. decembra t. l. do
1. aprila 1904 v kako odvetniško ali
notarsko pisarno.

Naslov pove upravništvo „Slov.
Naroda“. (3086-2)

Reform-klozete

popolne s prevlakom in trdnim
sedežem, brez duha, z vodno
napravo ali brez nje, nikake
poprave, nikaki stroški za
postavljanje, izdeluje 9
Karol Maintinger, Dunaj I.
Liebenberggasse št. 1
tovarna za popolne vodovodne naprave
s sesalnimi ali motornimi močjo
Cenik z obrisni zastoji.

Ta lekarna obstoji že čez 300 let.

3 ogastvo las

z lasnim cvetom in po-
mado „Linge Long“
po 1 K;

isernati zobje

z „Menthol“-ovo ustno vodo
in zobnim praškom po 1 K 60 h;

lepota polti in

telesa z „Aida“.
milom: cvet-
lično 60 h, cream 1 K.

Dobiva se le v

Orlovi lekarni

Mr. Ph. Mardetschlager, kemik.

Jurčičev trg Jurčičev trg

v Ljubljani.

Razpošilja se proti vpošiljavi
zneska ali s poštnim povzetjem

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

(26-137)

Vas pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši
v Gospodskih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine prot
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
podpore v narodne in občnokoristne
namene.

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najde o
spoštovane osebe vsakega stanu in povsod
s prevzetjem zastopa avstrijske družbe
prve vrste, ki sprejema (1463-27)
zavarovanja proti požaru, stoku, proti škodi pri prevažanju.
proti tatvini po ulomu in življenja.
Ponužbe pod „1798“ Gradec, poste rest.

Izurjena

kolektantinja

se sprejme takoj v večjem
kraju na deželi. (3173-3)

Več v mestni posredovalnici za
delo in službe, Mestni trg št. 27.

V restavraciji

„Pri črnem orlu“
Gospodke ulice št. 3

bode

v nedeljo, 29. novembra t. l.

tamburaški

koncert

ki ga priredi

damski in moški zbor pr-
vega karlovaškega tambu-
raškega društva „JAVOR“
v narodni noši.

Začetek ob 5 uri popoldne.

Vstopnina prosta.

Za mnogobrojen poset prosi

Štefan Miholič

(3111) restarater.

Zrebanje dne 1. decembra 1903.

Glavni dobiček:

Promese k srečkam iz l. 1864

cela K 15.—
polovica „ 8.—

K 300.000

(3126) se dobé pri

„Ljubljanski kreditni banki“ v Ljubljani.

Novo izboljšani gramofoni

(30) z zvočnim locnjem in varstveno skrinjico. (2139)

Najvišja spolnitate! Zelo priljubljen pri družini in zabavniki.

Gramofon-avtomat

Igra samo, če se denar vrže notri.

Prodaja na obroke!

Velika zaloga najnovejših plošč.

Zamena starih plošč.

Rudolf Weber, urar

Ljubljana, Stari trg št. 16.

Naročila
na zunan-
je izvrše
s
povratno
pošto.

Prodaja iz konkurza.

V konkurzno imovino Alojzija Smole v Spodnji Šiški spadajo:

1. založena trgovina z mešanim blagom v Spodnji Šiški,
2. založena trgovina z mešanim blagom na Spod. Poljanah v Ljubljani in
3. večja zaloga moka in otrobov.

Vse to se prodaja po navedenih oddelkih, moka pa tudi v manjših delih
tekem 14 dnij.

Pojasnila daje in ima cenike na razpolago podpisani upravitelj konkurzne
imovine.

V Ljubljani, 26. novembra 1903.

Ivan P. Vencajz

(3122-1)

odvetnik, Medjatova hiša.

Zahvala.

J. H. Rabinowicz.

Dunaj, 19. junija 1903,

Dunaj.

Blag. gosp.
V čast si štejem javljati Vam, da je tistih 6, pri Vas kupljenih niklastih Ros-
kopf-ur na sidro izvrstno blago, in moram se pohvaliti okusno in trdno delo
in nizko ceno teh ur. Z veselo poštovanjem Artur vit. Holl pl. Stahlberg, c. kr. okrajni
glavar, Dunaj, XIII/6, Hietzinger Hauptstrasse 49

Vsakdo, kdor kupi pri meni na novo zboljšano, pristno
precizijsko

niklasto Roskopf-uro na sidro

antimagnetne z balancirjem na sidro, prav
kakor jo kaže poleg stoječa slika, dobi se zraven zastoj
pravo silbernasto veržico (Panzer),
ki ostane vedno svetla z varnostnim obrokom
in karabinerjem z usnjenim tokom za uro.

Ta niklasta Roskopf-ur precizijska
ura na sidro, antimagnetne z balancir-
jem na sidro z močnim hermetično za-
prtim okrovom iz patent. nikla in lepim belim
kazalnikom iz patent. emaila (kazalnik ni papir-
nat, ki jo je treba naviti le na vs. 36 ur, je
le sama v stanu vsled svoje posebne odpornosti
in natančnega teka postati najbolj priljubljena in
najboljša štrapačna ura, kar jih je in jo je torej
posebno priporočati gg. c. in kr. častnikom, že-
lezniškim uradnikom, orožnikom, fin. stražnikom,
sprevednikom, strojnikom in vsakomur, ki rabi
močno in zanesljivo štrapačno uro in stane ta
ura z veržico in u-njatim tokom posamič
le 6 K. Pri odvzetju 3 ur le 5 K in

se odzame 10 ur, se dobi 1 uro zastoj.
Za pravilni tek 5 let jamstva. Če bi blago ne ugajalo — tudi po 14 dnevi po-
skušnji — se zamenja ali vrne denar, zatorej nikakr. riziko. Moje ure se 3 tedne pred
odposiljavitvijo vestno in natančno regulirajo in repasirajo. Razpošilja proti povzetju
zneska generalno zastopstvo prvih tovarn za precizijske Roskopf-ure, trgovsko-sodno
protokolirana firma

J. H. RABINOWICZ, Dunaj, VII., Lindengasse 2, N. L.

Založnik društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Ustan.
l. 1835

Jv. Seunig

trgovec z usnjem

na drobno in debelo

v Ljubljani, Stari trg št. 7

priporoča

olje zoper prah

dosedaj najboljše, prsto ben-
cina, smole, petroleja ter kislin

brez konkurence, brez vsacega duha

po razpisni ceni:

1 kg. 50 h, 50 kg. a 70 h, pri

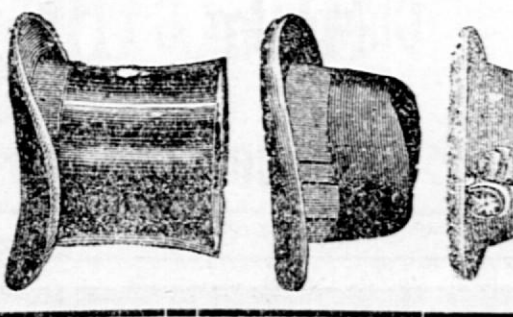
nakupu večje množice še ceneje.

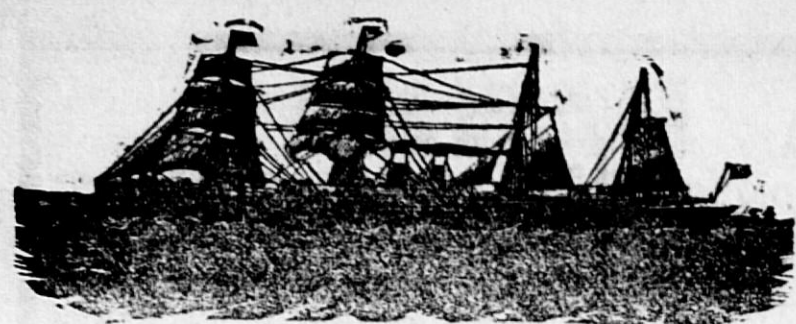
Novo! Patentirano Novo!

nepremočljivo mazilo

za počrnenje rujavih

čevljev, usnja itd.

Red Star Line.

Iz Antwerpena

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene. (1626-24)

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, Bahnhofgasse 41 na Dunaji, ali pa

Karol Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41.

G. Rumpel,

inženjer in stavbni podjetnik,

Dunaj, XIX. Colloredogasse Nr. 38

prevzemlje predela, napravljane projektov, izvršitve stavb, naprave za pridobivanje vode, vodovodne naprave vsake vrste. Kanalizacije, plinarne za premogov plin vsake obsežnosti, tudi prezidave.

Prva hrvatska

največja, najsolidnejša in najcenejša tovarna

zastorov (rolet) in zatvornic (žaluzij)

lesenih in železnih valjčastih zatvornic (Rol-läden) za prodajalne

Zagreb **G. SKRBIĆ** Zagreb
Ilica št. 40 Ilica št. 40

priloga svoje solidne in cene izdelke. Naročila izvršujejo se točno in najsolidneje.

Božič!

Najumestnejše darilo za go-spodinjstvo je slavnoznani

PFAFF-ov šivalni stroj

ki odgovarja vsem zahtevam in je jako pripraven tudi za **umetno vezenje.**

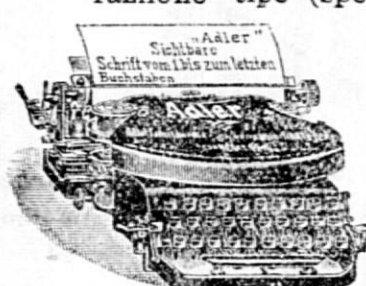
V zalogi jih ima:

F. TSCHINKEL

Sodnijske ulice št. 4.

Adlerjev brzopisalni stroj

ima neposredno vidno, čisto pisavo, nedoseženo **prebojno moč**, največjo **stanovitnost**, popolno konstrukcijo, različne tipe (specielno **velike** črke za odvetnike in notarje).

Adlerjev pisalni stroj rabijo:

Vis. c. kr. deželna vlada; Kranjska hranilnica; zavodi (Huth itd.); tovarne; odvetniki; trgovci.

Ugodni plačilni pogoji!

Pisanja naučiti se je lahko! — V dveh dneh, kakor z navadno pisavo; v 14 dneh dovršena hitrost.

Prodaja in **gratis**-pouk za kupce v trgovini

Ivan Jax & sin tovarniška zaloga šivalnih strojev in koles v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

AVGUST REPIČ

sodar

Ljubljana, Kolezijske ulice 16

(v Trnovem)

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrsne

sode po najnižjih cenah.

Prodaja stare vinske sode.

Mične

žamete za bluže

v veliki izberi

priporoča

Alojzij Persché

Pred škofijo 21.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.

Električni obrat.

Prodajalna in komptoar: Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica:

Igriske ulice št. 8.

Plesarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. juž. želez.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.

Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karboilneja itd.

Posebno priporočava slav. občinstvu najnovejše, najboljšje in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Baptol“.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznano rečno in fino po najnižjih cenah.

Suknenih ostankov veliko v zalogi.

Za jesensko in zimsko sezono

se priporoča trgovina s suknenim, s platnenim in z manufakturnim blagom

HUGO IHL

×××× v Ljubljani ××××

v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštnine prosto.

Bluze damski pasovi srajce in pasovi za hribolazce

otroške obleke se radi pozne sezone prodajajo po znatno znižanih cenah.

V. pl. Gerhauser Stari trg št. 13. Zadnje novosti v modercih

Otvoritev trgovine.

Vljudno si usojam naznanjati p. n. občinstvu, da sem 15. novembra t. l.

otvoril v Ribnici

v društveni hiši hranilnice in posojilnice šte. 3 in 4

trgovino mešanega blaga.

Vsled jako ugodnega nakupa mi je mogoče p. n. občinstvu glede kako-vosti in cene mojega blaga po možnosti ustreči.

Za mnogobrojni obisk svoje trgovine proseč, Vam zagotavljam točno in vestno postrežbo ter belježim z vsem spoštovanjem

(2949-2)

Vendelin I. J. Starè.

Novo!

Novo!

!! Orientalске preproge !!

HAGGI GIORGIO iz Trsta

preprogarna.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20

(Hribarjeva hiša).

Priložnostni nakup.

Javljam p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici, da sem došel semkaj z orientalskimi preprogami (lepo blago) in da ostanem tu do Božiča.

Naj nihče ne zamudi porabiti ugodne prilike in nakupiti po skrajno nizkih cenah svoje prilicne potreščine.

Na mnogobrojno ogledovanje in prijazni obisk vljudno vabi

z odličnim spoštovanjem

3110-1)

Paskal J. Ajdinyan (sin).

Naročajte izborno

(1384-56)

Ljubljansko delniško pivo

iz pivovaren

v Zalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema

Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

Gospodu inženjerju

Konradu Lachnik

stavbenemu podjetniku

v Ljubljani.

Vsled ogleda vodovoda na Rovih dne 21. t. m., katero napravo je komisija kot popolno in vzorno pripoznala, si štejejo podpisani v dolžnost, izreči Vam

javno priznanje in zahvalo

za izvršitev te naprave, kakor tudi za kulantnost pri obračunu.

Podpisanih dolžnost je tudi, to podjetje toplo priporočati.

Rova, dne 23. novembra 1903.

L. S. Občina Rova

na Kranjskem.

Jerman, I. r.

župan.

L. S. Mlekarska zadruga na Rovih

registr. zadruga z omejeno zavezo.

Ant. Urbanija, I. r.

načelnik.

Iv. Schmeidek, I. r.

tajnik.

Janez Jerman, I. r.

Peter Svetlin, I. r.

člana vodovodnega odbora.

(2965-2)

Priznana preizvrstni

jekleni plugi mlatilnice

brane, valjarji

sejalni stroji „Agricola“

ameriški stroji za košnjo

trave, detelje in žita

seneni obračalci, senene in žitne grablje

stiskalnice za seno in slamo

vinske in sadne stiskalnice

hidravlične stiskalnice

mlini in robkalnice za grozdje

sadni mlini, brizgalnice

za trte in rastline

sušilniki in parilniki

za sadje in sočivje

izdelujejo in dobavljajo po najnovejši odlikovani konstrukciji

PH. MAYFARTH & Co.

tovarne kmetijskih strojev, železolinice in gradilnice za plugje

Ustanov. 1872. Dunaj, II/1, Taborstrasse Nr. 71. 900 delavcev.

Odlikovani z več kot 500 zlatimi, srebrnimi svetinjami itd.

Watančni katalogi s podobami zastoj in poštnine prosto.

Zastopniki in razpečevalci se iščejo.

Naznanilo o otvoritvi.

Naznanjam cenjenemu p. n. občinstvu v Ljubljani in zunaj da sem [otvoril v Židovski ulici šte. 3 pod firmo

Karol Januš

popolnoma

ново trgovino

z veliko zalogo žlahtnih kamenov, zlatnine in srebrnine, kakor tudi prstanov z briljanti in dijamanti, poročnih in drugih modernih prstanov, zlatih in srebrnih verižic za gospode in dame, broš, uhanov, zapestnic, priveskov, nožev in vilic iz srebra in kitajskega srebra ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Vsled moje dolgoletne izkušnje v dragotinarstvu in zlatarski stroki bom lahko vsaki zahtevi cenjenega p. n. občinstva v vsakem oziru popolnoma zadostil, in se bodo popravila kakor tudi nova dela kar najbolje, najhitreje in najceneje izvrševala.

Dalje kupujem in zamenjam staro zlato, srebro in žlahtne kamne. Vedno velika zaloga najfinjših in najcenejših zlatih in srebrnih ur za gospode in dame.

V nadi, da sem pri cenjenemu občinstvu najbolje priporočen, bilježim

odličnim spoštovanjem

Karol Januš juvelir in zlatar, Ljubljana, Židovska ulica št. 3.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana
Stari trg št. 28
urar, trgovec z zlat-
nino in srebrnino in z
vsemi optičnimi
predmeti.
Nikelasta remontoar
ura od gl. 1-90.
Srebrna cilindar rem.
ura od gl. 4-—.
Ceniki zastoj in franko.

MODERCE
natančno po životni meri za vsako starost,
za vsaki život in v vsaki facon!

Skladišče za modno blago, pozamen-
trije, trakove, čipke, svileno blago,
perilo, klobuke za dame, tkana in kratka
roba na debelo in na drobno.

priloga

HENRIK KENDA
v Ljubljani, Glavni trg 17.

Važno! Za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, kemikalije, zelišča, cvetja,
korenine itd. tud po Kneippu, ustne
vode in zobni prašek, ribje olje, re-
diline in posipalne moke za otroke,
dišave, mila in sploh vse toaletne
predmete, fotografirane aparate
in potrebščine, kirurški aparati obve-
zila vsake vrste, sredstva za desin-
fekcije, vosek in paste za tla itd. —
Velika zaloga najfinjšega ruma in
konjaka. — Zaloga svežih mi-
neralnih vod in solij za kopel.
Oblastv. konces. oddaja strupov.
Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol,
dvojna sol, soliter, encjan, kolmož,
krmilno apno itd. — Vnanja naročila
se izvršujejo točno in solidno.
— Drogerija —
Anton Kanc
Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11.
Zadnje novosti vsakovrstnih
klobukov
cilindrov itd., iz prvih avstrijskih,
angleških, italijanskih tovarn.
Solidno blago, nizke cene.

Anton Presker
krojač in dobavitelj uniform avstrijskega
društva železniških uradnikov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 16
priporoča svojo veliko zalogo
gotovih
oblek za
gospode in
dečke,
topice in
plaščev
za gospe,
nepre-
močljivih
havelokov
i. t. d.
Obleke po meri se po najnovejših
uzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Pariz 1900
„Grand Prix“
Najvišje odlikovanje.

Frid. Hoffmann
urar
v Ljubljani, Dunajska cesta
priporoča svojo največjo
zalogo vseh vrst
žepnih ur
zlatih, srebrnih, iz tule,
jekla in nikla kakor tudi
stenskih ur, budilk
in salonskih ur
vse samo dobre do
najfinjših kvalitete
po nizkih cenah.
Novosti
v žepnih in stenskih urah
so vedno v zalogi.
Popravila se izvršujejo
najtočneje. 18

Najkoristnejša božična darila.
Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
Original Singer šivalni stroji so neuporabni za obrt in domačo rabo.
Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratovništvih.
Original Singer šivalni stroji so neprekinljivi glede trpežnosti in zmožnosti.
Original Singer šivalni stroji so posebno pripravljeni za moderno umetno vezenje.
Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno umetno vezenje.
Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.
Singer Co. šivalni stroji, deln. družba
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6. (1330 15)

R. Ditmar
c. in kr. dvorni dobavitelj.
Predmeti za razsvetljavo
za
električno luč
plin
petrolej
špirit
olje
Izvrstne prenosne
petrolejske peči za
kuhanje in kurjavo.
Tovarna: (2839-4)
Dunaj, III., Erdbergstrasse 23.

Na zdar!
*Danes si pa vesel.
Sem, ker sem zopet zdrav.
Kaj si pa rabil?
Goekov brinovec iz Kam-
nika, najboljšo sredstvo
zoper kašelj!* 3068 5j

Hamburg-Amerika Linie
Največje
najstarejše
parobrodno
društvo
na
svetu.
Njega
parobrodje
obsega
280
velikanskih
parnikov.
v Ameriko zanesljivo v 6 dnevih
direktna najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki
iz **Hamburga v Novi York** ali pa v **Halifax**.
Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:
Hamburg-Amerika Linie
Fr. Seunig v Ljubljani
Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

Trgovski pomočnik
z večletno prakso in dobrimi spri-
čevili, katerih prepisi naj se ofertu
priložijo, se sprejme v večjo trgovino
z mešanim blagom.
Kje? pove upravništvo »Slov.
Naroda«.
(3103-2)

— Suhe —
slabotne osebe dobe krasno polno telo po
kratki uporabi moje
„redilne moke: Xäthe“
(postavno zavarovana).
Dame dobe bujne prsi. Nikako sleparstvo,
strogo rečno, mnogo zahvalnih pisem. Cena
kartonu z navodilom vred gl. 1.25 po poštni
nakaznici ali po povzetju. Prodaja samo g.
Kath. Menzel, Dunaj
XVIII., Schulgasse 3, I. nadstropje. (Fi-
lijalk nima) (26 6 8)

Kuhalnik na
špiritov plin
„OECONOM“
Je nepogrešljiv za vsako
gospodinjstvo, 745 25
popolnoma nenavaren. Brez stenja! Se
da regulirati! Štedljiva poraba! Trdno
zlit kovinski deli. Izvedba za en plamen
in za dva plamena, in sicer broniran,
niklast ali emajliran. Ceniki o kuhalniku
in likalniku brezplačno in franko.
Prsten samo pri
Johannes Heuer
Dunaj, IV., Mühlgasse 3.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086. Telefon št. 135.
Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna:
na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge
obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige
brez odbitka in brez odpovedi.
Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.
(1863-20) **Dr. M. Hudnik, predsednik.**

Kameniti mostiči in škatle z lesenimi
gradilnimi čokci s sidrom.
Trgovina z galanterijskim blagom in
norimberškimi igračami (3044-2)
F. M. SCHMITT
v Ljubljani, Pred škofijo 2
si usoja častitemu p. n. občinstvu vljudno naznaniti,
da je razstavila v bogati izbiri Miklavževa, božična
in novoletna darila, in se priporoča za obilen obisk.
* Domači, sukneni in usnjati čevlji, galoše. *

Po ustanovitvi kranjske hranilnice
prvi v l. 1856 na Kranjskem
ustanovljeni denarni zavod
obrnega pomožnega društva
registrovane zadruge z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od ½ 9. do
½ 10. ure dopoldne in od ½ 5. do 6. ure popoldne ter
jih obrestuje po 4½%, izplačuje pa obresti brez od-
bitka rentnega davka, katerega društvo samo plačuje
za vlagatelje.
Za varnost vlog jamči znatni rezervni sklad, ki znaša 109.832 K
in je lastno društveno premoženje.
Sedež društva:
Ljubljana, Židovske ulice št. 8, v I. nadstropju
(v lastni hiši). (2638-15)

Največji uspeh sedanjosti!

(2976-8)

„Angleško skladišče oblek“ v Ljubljani, Mestni trg 5.

Kamgarnske obleke, gladke in progaste	10	—	Črni moderni paletot za dame z velikim ovratnikom	10	—
Obleke iz angl. ševstva v modnih barvah	10	—	Črni in sivi cibolin paletot z velikim ovratnikom	10	—
Fine jaquet-obleke	10	—	Paletoti iz angleškega modnega blaga z ovratnikom ali brez njega	10	—
Najfinejše salonske obleke	10	—	Najfinejši paletot za dame v stola-fazoni	10	—
Angleški modni ulstri	10	—	Črni damski ovratniki, batirani	10	—
Fine double-ulstri, temnosivi	10	—	Najfinejši double-ovratniki s stola-fazono	10	—
Črne zimске suknje mandarin	10	—	Damski modni kostumi	10	—
Havelok iz kamelje dlake, rujav ali siv	10	—	Zimske jopice, podložene	10	—
Otroške obleke in ulstri	10	—	Elegantni otroški plašči	10	—
Otroške obleke v različnih barvah	10	—	Dekliške jopice v vseh barvah	10	—
Fine modne hlače, gorke in progaste	10	—	Modri podvlečeni ovratniki z rdečo kapuco	10	—

Kožuhi za mesto in potovanje, mikado, v največji izbiri po čudovito nizkih cenah. Naročila po meri se najelegantneje in najhitreje izvrše na Dunaju. Obenem si usojamo čast. p. n. odjemalcem vljudno javiti, da s 1. januarjem 1904 opustimo svojo podružnico na Resljevi cesti. Prosimo, da odslej svoje nadaljne potrebščine nabavljate v glavni trgovini na Mestnem trgu 5, kjer se sprejemajo tudi vsa naročila.

Kapamacsija & Bondi

Z velespoštovanjem

Oroslav Bernatović, poslovodja.

Za čevlje najboljše čistilo na svetu!

Fernolendt-voščilo za čevlje ki daje čevljem temno-
Fernolendt-loščilna mast za svetle čevlje, ki se po njej
Fernolendt-Nigrin (črna loščilna mast) nalašč za
 (2753-6) kožje (Kid) usnje, chevreau-, gamsovo-,
 sagrin-usnje in Box-Calf. Usnje postane
 nepremočljivo, mehko in voljno, se tudi v mokroti ne od-
 barva, obleka se ne maže, čevlji se pa fino, črno bleščijo.
Dobiva se povsod.
Stefan Fernolendt c. kr. priv. tovarna (ustanovljena 1832)
 c. kr. dvor. dobavitelj. Dunaj, I. Schulerstrasse 21.
 Na razstavah: v Parizu „Zlata svetinja“, v Londonu „Grand Prix“.

Posilja se colnineprosto. (2388-7)

Ustanovljeno leta 1832.

Priznано najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencu po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja **po nizkih cenah**

Adolf Hauptmann v Ljubljani
 tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.
Električni obrat. (413-43)

Prodaja na debelo!
 Prodaja na drobno!

Ilustrovani ceniki so dobri brezplačno.

Do dne 1. decembra t. l. je

zadnji teden subskripcije na delnice za zgradbo hotela „Union“ v Ljubljani.

Pristopne izjave se dobé v pisarni družbe „Union“, Kongresni trg št. 19 v Ljubljani, in se pošiljajo na zahtevo tudi po pošti.

Delniška stavbinska družba „UNION“ v Ljubljani

razpisuje na podlagi dovoljenja vis. c. kr. notranjega ministrstva z dne 11. julija 1903, št. 27846 javno subskripcijo 560 delnic II. emisije. **Delnice I. emisije v znesku 300.000 kron so oddane in v gotovini popolnoma vplačane.**

Delnica velja 500 kron, se glasi na ime, in ima pri zborovanju po en glas. Dividenda se letno izplačuje.

Namen družbe „Union“ je pridobivati stavbišča, graditi hiše na lastni in tuji račun, snovati hotele, restavracije in kavarne, ter jih vzdrževati. V to svrhu kupila je družba že obsežen stavbeni prostor v sredini mesta ob Miklošičevi cesti in Frančiškanski ulici; prihodnjo spomlad namerava, ako se II. emisija tudi odda, pričeti stopne izjave na subskripcijo delnic II. emisije poslati je ali po pošti ali se pa podpiše dotična izjava direktno v pisarni družbe „Union“, Kongresni trg št. 19, kjer se tudi dobi vsa potrebna pojasnila vsaki delavnik od 9—12, in od 3—6.

Znesek 500 kron za vsako delnico vplačati je najkasneje do 1. decembra 1903.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1903.

z zgradbo moderno urejenega hotela s 100 sobami, centralno kurjavo, električno razsvetljavo, lift i. t. d. Poleg tega postavila se bode velika dvorana (čez 500 m²) z galerijo in vsemi potrebnimi postranskimi prostori za koncerte, veselice, shode, predstave i. t. d. V pritličju hotela je kavarna in gostilna z prostornim vrtom. Ostali del zgradbe namenjen je za 9 stanovanj.

Izpolnjene in lastno-ročno podpisane pri-

Dr. V. Gregorič,
 predsednik.

(2598-9)

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjše
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Neznanim naročnikom se
pošilja s povzetjem.

Zahtevajte
pravo
Ciril-Metodovo
kavino primes
katero priporoča domača
I. jugoslov. tovarna za
kavine surogate
v Ljubljani.
Zahtevajte jo povsod!!

Krasno izbero
konfekcije
za dame in deklice
kakor tudi
manufakturno blago
perilo
vsakovrstne preproge
i. t. d.
priporoča
Anton Schuster
Ljubljana
Špitalske ulice šte. 7.

Veliko zalogo
rokavic za dame
in gospode
kravat za gospode
toaletnega blaga
dalje
ščetec za zobe, glavnikov,
dišav, mil itd. itd.
iz najbolje renomiranih
tovarn priporoča
Alojzij Persche
Ljubljana
Pred škofijo št. 21.

Klobuke
Pod trančo št. 2.
čepice
in
cilindre
v najnovjših tiskanih in
v velikih izbiri
priporoča
Ivan Sokič
Založnik o. kr. državnih uradnikov.
Pod trančo št. 2.

Dva gospoda
ail dijaka se sprejmeta takoj na sta-
novanje s hrano ali pa brez hrane
v Gradišcu št. 10. 3083

Varst. znamka: Sidro.
Liniment Caps. Comp.
iz Richterjeve lekarne v
Pragi
priznana izborna, bolečine tola-
žeče mazilo; po 80 h. K 140 in
K 2— se dobiva v vseh lekarnah.
Pri nakupu tega splošno priljub-
ljenega domačega zdravila naj se
jemljejo le originalne steklenice
v zaklepnatih z našo varstveno
znamko „sidro“ iz Richterjeve
lekarne, potem je vsakdo prepričan,
da je da je dobil originalni
izdelek. (2563—9)
Richterjeva lekar-
na pri zlatem levu
v Pragi, I., Eliščina c. 6.

Istrijsko vino
domačega pridelka
prodaja lastnik vinogradov
Anton Paoluzzi
Cittanova, Istria.
Cene franko na postajo v Trst:
Beli pinot à 17 gl.
Črni teran „ 14 „
Vino, belo, iz več vrst
grozdja „ 13 „
Ravno tako imam na razpolago
vinsko žganje.
Tistemu, ki dokaže, da moje
vino ni popolnoma naravno,
plačam 2000 K. 2821-13
Vzorec pošiljam zastoj.

Vajenec
dobrih staršev sprejme se takoj
v modni trgovini (3080-2)
J. S. Benedikt v Ljubljani.
Garantirano dobro
vino in žganje
podvrženo pregledu kemijske presku-
ševalne postaje na Dunaju,
dobi se pri 2596-24
bratih Giacconi & Co.
Vis (Cissa) v Dalmaciji.

Absolviran gimnazijec
želi mesta v kaki pisarni. Vstop takoj.
Ponudbe pod „A. R.“ na uprav-
ništvo „Slov. Naroda“. (3088-2)
U založbi L. Schwentnerja v
v Ljubljani je pravkar izšlo
„13 naših krajev“
spisala
Zofka Hvedrova
Cena broš. 2 K 50 h, po
pošti 2 K 60 h.
Znana pisateljica je s to
zbirko črtic in povesti dokazala,
kako bistro je opazovala in pre-
studirala našega kmeta, čegar
enostranski verski in drugi na-
zori tako često pridejo v trpko
uasprotje z nazori moderno iz-
obraženega človeka, ki je tudi
izšel iz njegove srede.
Med vrsticami je precej sa-
tire in sarkazma. Zanimivo be-
riivo! Elegančna oprema!

Nujno svarilo
pred malovrednimi zmotljivo podobnimi in ničvrednimi pona-
redbam našega izdelka. Zahtevajte vselej izrecno „KUNEROL“
z varstveno znamko in zagotovite se pri podrobnem naku-
povanju, da dobite pristi Kunerol.
Zdravniki najtopleje priporočajo
KUNEROL
popolno nadomestilo za surovo
maslo, svinjsko maslo, maslo itd.
Zajamčeno čista rastlinska masla iz kokosovih orehov.
Za poizkušnjo razpošiljamo poštne škatlice po
približno 5 kg brutto na Dunaju dostavljeno v
hišo ali franko na vsako avstro-ogrsko pošto
škatlice po 6 K 50 h proti povzetju. Za razpeče-
valce po železnici v zavrtkih po 1/2 ali 1 kg, v
zabojih pa od 10 kg naprej.
Brošure in zdravniška izpričevanja zastoj.
Emanuel Khuner & sin
tovarna za rastlinsko maslo na Dunaju.
Centralna pisarna: Dunaj, XIV. (3041-2)
Sechshauserstrasse 68/70.

Vsakovrstne
prane
se morajo skrbno varo-
vati pred vsako nesnago
ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana
razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Za
40 let se je izkazalo mečino vlažno maslo, tako
imenovano **prasko domače maslo** kot za-
nesljivo sredstvo za obvezo. To vdranje rane
čiste, obravnava tako, olajšuje vnetje in bolečine,
hladi in pospešuje zaceljenje.
K Razpošilja se vsak dan. 21
Proti predplačilu K 8:16
se pošljejo 4/1 pušice ali
3:36 6/2 pušice ali 4:60
6/1 ali 4:60 9/2 pušice
poština prosto na vsako
postajo avstro-ogrske mo-
narhije.
Vsi deli embalaže imajo zakonito de-
ponovano varstveno znamko.
Glavna zaloga
B FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
a **Praga** (1112-12)
Malá strana, oge Nerudove ulice 203
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani se dobiva pri go-
spodih lekarnih: G. Piccoli, U.
pl. Trnkóczy, M. Mardetschlä-
ger, J. Mayr.

Za Miklavža!
Za novo urejeno in moderno opremljeno slaščičarnico
preskrbel sem se z veliko zalogo samo najboljših finih pijač.
Tako posrežem lahko najbolj razvijenemu sl. p. n. občinstvu z
najboljimi desertnimi vini in res izbornimi, najraznovrstnejšimi
likerji, sosebno „Monte Christo“.
Tu je dobili vedno svežega peciva, od finega domačega
rženega kruha pa do najokusnejših tort in raznih polic; deser-
nih in čokoladnih bonbonov, izvernih „fave d'morle“ in dobrih
piškot je vedno v sveži zalogi v
slaščičarnici in pekariji
Jak. Zalaznik
na Starem trgu šte. 21
kakor tudi v podružnicah
Mestni trg št. 6 in Sv. Petra cesta št. 26.
Radi udobnosti slav. občinstva preskrbljeno je tudi z vsemi
tukajšnjimi dnevniki in drugimi časniki.
Za godove!

Odveč
je se opozarjati na to, da je mnogo imenovana
Tell-ova čokolada
izdelek prve vrste; z močnim kakaovim okusom, vendar pa ljubke in prijetne slasti.
v tablicah po 30, 40, 50 in 60 vin. povsod na prodaj. (3088)
Hartwig & Vogel, Bodenbach.
Ljubljani
v ulici, kjer se razvija živahen promet
oddajo se v najem
lepi restavracijski in kavarniški prostori
z lepim prostornim vrtom.
Ako bi najemnik želel, se mu prepusti tudi **več lepih sob za tujece**
Istotam se lahko postavi
nova velika pekarna
Ponudbe naj se pošiljajo upravnistvu „Slov. Naroda“. (3007-)

Največja izbira
briljantnega blaga
kakor poročnih prstanov,
brož, prstanov, zaplestnic;
velika zaloga zlatine
ljerji, obeski i. t. dr.
n. pr. zlate verižice za gospode in dame, ko-
Srebrnine:
nastavki, servisi za čaj, kavo, pivo in vino, krušne košar-
rice, tase, pušice za sladkor, povezniki za sir, skode za sa-
lato in kompote, dalje kompletno opremljene
6. kasete za družine
za 6 in 12 oseb, proračuni o tem so na razpolago.
Cerkvena posoda
mašni vrčki
svetilke
kroplniki
itd. itd.

Adolf
Wagenpfeil
zlatar in juvelir
v Ljubljani
priporoča slavnemu p. n. ob-
činstvu svojo (2975-3)
veliko zalogo
novosti.

Edino
Zastopstvo svetovnoslavne
Orivit delniške družbe
kina-srebro
berudo-fake, Christofflejeve in wär-
temberške tovarne kovinskega blaga
največja izbira skrbno izdelanih
daril za krste, Miklavža in božič.
Geniki zastori.
Najnižje cene.
Blago v izbero se na
zunaj v izbero od-
pošilja.